

www.e-rara.ch

Hesiodi Ascraei opuscula inscripta Erga kai Hēmerai

Hesiodus

Basileae, 1540

Universitätsbibliothek Basel

Persistent Link: <https://doi.org/10.3931/e-rara-3887>

Hēsiodou tou Askraiou erga kai hēmerai [= Hesiodi Ascraei opera et dies, nunc castigatius versae, autore Ulpio Franekerensi Frisio]

www.e-rara.ch

Die Plattform e-rara.ch macht die in Schweizer Bibliotheken vorhandenen Drucke online verfügbar. Das Spektrum reicht von Büchern über Karten bis zu illustrierten Materialien – von den Anfängen des Buchdrucks bis ins 20. Jahrhundert.

e-rara.ch provides online access to rare books available in Swiss libraries. The holdings extend from books and maps to illustrated material – from the beginnings of printing to the 20th century.

e-rara.ch met en ligne des reproductions numériques d'imprimés conservés dans les bibliothèques de Suisse. L'éventail va des livres aux documents iconographiques en passant par les cartes – des débuts de l'imprimerie jusqu'au 20e siècle.

e-rara.ch mette a disposizione in rete le edizioni antiche conservate nelle biblioteche svizzere. La collezione comprende libri, carte geografiche e materiale illustrato che risalgono agli inizi della tipografia fino ad arrivare al XX secolo.

Nutzungsbedingungen Dieses Digitalisat kann kostenfrei heruntergeladen werden. Die Lizenzierungsart und die Nutzungsbedingungen sind individuell zu jedem Dokument in den Titelinformationen angegeben. Für weitere Informationen siehe auch [Link]

Terms of Use This digital copy can be downloaded free of charge. The type of licensing and the terms of use are indicated in the title information for each document individually. For further information please refer to the terms of use on [Link]

Conditions d'utilisation Ce document numérique peut être téléchargé gratuitement. Son statut juridique et ses conditions d'utilisation sont précisés dans sa notice détaillée. Pour de plus amples informations, voir [Link]

Condizioni di utilizzo Questo documento può essere scaricato gratuitamente. Il tipo di licenza e le condizioni di utilizzo sono indicate nella notizia bibliografica del singolo documento. Per ulteriori informazioni vedi anche [Link]

Η ΣΙΟ ΔΟΥ ΤΟΥ
ΑΣΚΡΑΙΟΥ ΕΡΓΑ ΚΑΙ
ΗΜΕΡΑΙ.

Οὐραι ποδῖν ἔχον αἰοδῆσι κλέ
ουσαι,

Δόετε δ' ἄν' ἐνέπετε σφέτε-
ρον πατέρ' ὑμνέουσαι,
ὄντε δ' ἄν' βροτοὶ ἄνδρες ὁμῶς
ἄφατοί τε φατοί τε,

Ρητοί τ' ἄρ' ῥητοί τε (Διὸς μεγάλου ἐκλή)
Ρῆα ᾗ γὰρ βριαλεῖ, ρῆα δὲ βριάοντα χαλέπῃ,
Ρῆα δ' ἄρ' ἰζηλον μινύθῃ, ἔδ' ἄν' ἰζηλον αἶψαι,
Ρῆα δ' ἐπ' ἰθύνει σκολιὸν καὶ ἀγλῶσα κέρφει,
Ζεὺς ὑψιβρέμετ' ὅς ὑπέρτατα δώματ' αἶει.
Κλῦθι ἰδὼν αἶψα τε, δίκη δ' ἰθύνει θέμιστας
Ταῦν, ἐγὼ δὲ κε Πέρσῃ ἐτήτυμα μνθῶμαι.
ὅτε ἄρ' αὖ μῦθον ἔειπ' ἐρίδων γένεσθ', ἀλλ' ὕδ' ἰγὰρ
Εἰσὶ δ' ὕω, τὼ μὲν κεν ἐπαινήσεται νοήσας,
ἦ δ' ἐπιμωμὴν δ' ἄν' ἄνδρα θυμὸν ἔχουσιν.
ἦ ᾗ γὰρ πόλεμόν τε καὶ πόρ' ἰδὼν ὀφέλλαι,
Σχετλίη, ὅτις τῷ γε φιλεῖ βροτὸς, ἀλλ' ὑπ' ἀνάγ-
αθανάτων βολῆσιν ἐριζήσῃ βαρύνει. (κῆρ
τ' ὅδ' ἐτέρην (πρὸς τὴν ᾗ ἐγένετο νύξ' ἐρεβγινή)
Θῆκε δ' ἐμὴν κρονίδης ὑψί' ὑγρὸν αἶθ' ἐρ' αἶψα,
Ταῖς

CRAEI OPERA ET DIES,
NUNC CASTIGATIVS
VERSAE, AVTORE VL-
PIO FRANEKEREN-
SI FRISIO.

OVSAE Pierides, praestantes laude
canendi,

Adfuit, patrē celebrātes dicite uestrum,

Dicite, cur homines inter sit nobilis ille

Conspiciuusq; hic obscurus? (Iouis illa uoluntas)

Nam facile extollit, facile elatumq; refrenat,

Et clarum obscurans, obscuri nomen adauget,

Erigit & miserum facile, extinguitq; superbum,

Iuppiter altifremus, cui celsum regia coelum,

Audi cuncta uidens noscensq; & dirige recte

Hæc oracula, ego sic Persen uera docebo.

Scilicet in terris gemina est contentio, uerum

Hanc animaduertens aliquis laudarit, at illam

Dixerit esse malam, sibi nam contrariae utræq;.

Seminat illa etenim bellum, litesq; maligna,

Hinc hominum nulli grata est, sed sepe sequuntur

Atq; colunt illam Dijs instigantibus ipsis.

Alteram at ipse (etenim prior atra nocte creata est)

Terris imposuit summi regnator Olympi

A 4

Iuppiter.

Iuppiter, at longe mortalibus utilio rem,
Nanq; facit segnem quāuis meminisse laboris,
Qui cernens alium dītescere, dum piger ipse est,
Festinat quoq; arare, & humi defigere plantas,
Tum curare domū: nam uicino æmulus usque
Vicinus dītescenti: at pugna utilis hæc est.
Sic figulus figulū, sic & fābrum fāber odit,
Sic uates uatem male fert, sic Irus & irum.

Ast immitte tuis hæc Perse cordibus imis,
Ne mala sic placeat, nulla ut sit cura laborum,
Lis tibi, clamosas rixasq; forumq; sequenti.
Ille etenim lites fugere & contemnere debet,
Cui non plena domus, cui non sunt horrea plena
Maturi fructus, Cereris quem terra dat alma.
Huius si sat habes, age iurgia dira moueto
Ob res alterius: mecum facere amplius istud
Haud licet, at potius rursum causam experiamur
Iudicijs rectis, quæ uel deus optima dicat.
Quum fieret nostræ sortis diuisio, raptā
Plurima iudicibus sic corrumpendo dedisti
Doniuoris: hanc qui cupiūt discernere litem,
Stulti, quos latet ut toto sit dimidium plus,
Et quanta in molli malua asphodeloq; uoluptas.
Quippe occultarū homini nunc numina uictum,
At quondam tantum facile una luce parasses,

Vnde

Γαῖης τ' γν' ῥίξῃσι, καὶ ἀνδράσι πολλὸν ἀμείνω,
 ἦ τε Ἐπάλαμνόν πορ, ὅμως ὑπὶ ἔργον ἐγείρει.
 Εἰς ἑτέρον γν' πῖς τε ἰδὼν ἔργοιο χατίζων,
 πλάσῃ, ὅς ποδὺ δ' ἢ ἄρ' ὀμνυλαὶ ἠδὲ φυτὸν εἶναι,
 Οἶόν τ' οὐ θέσθι. Ζηλοῖ δ' ἐτε γείτονα γείτων
 εἰς ἄφρον' ἀποδύδοντ', ἀγαθὴν δ' ἔεις ἠδὲ ἐροδοῖσι.
 καὶ λυοραμεὺς κοραμῆι ποτίει, Ἐτέκτονι τέκτων,
 Καὶ πῶχός πῶχῳ φθονεῖ, καὶ αἰοῖ δ' ὅς αἰοιδῶ.

Ω Πέρση, σὺ δὲ ταῦτα τέῳ γνῖν' ἀτθεο θυμῷ.
 Μηδὲ σ' ἔρις κακὸς χαρὸς ἀπ' ἔργου θυμὸν ἐρύκει,
 Νείκε' ὁπιπῆδόν τ' ἀγορῆς ἐπακτὸν ἔοντα.
 Ωρην γὰρ τ' ὀλίγη πᾶσι νεικέων τ' ἀγορῶν τε,
 ὧ τι μὴ βίῃ ἐνδοῦ ἐπνετανὸς κατὰ κείτοιο
 ὦρ' αἶθ', τὸν γὰρ φέρει Δημήτηρ ἄκτιλιν,
 τοῦ λεορρεοσάμινθ', νείκεα Ἐδῆνι ὀφέλοιο
 Κτήμας ἐπ' ἀλλοφροῖσι. οἷ δ' ὅκ' ἐπ' ἰδὼν πόρον ἔσαι
 ὦρ' ἔρδεις, ἀλλ' αὖθι διακρινώμεθα νείκος
 ἰθείησι δίκαις, αἳ τ' ἐκ διός εἰσιρ' αἰεῖται.
 Ἦσθι ἢ γν' κλῆρον ἐδασάμεθα, ἀλλὰ τε πολλὰ
 Ἀρπάζωμ' ἐφόρεις μέγα λυδαιάνων βασιλῆας
 Δωροφάγος, οἱ τὴν δὲ δίκην ἐθέλδοι δικάσαι,
 Νῆπιον, οὐδ' ἴσασιρ' ὅσω πλέον ἡμισυ πάντες,
 ὅθι ὅσον γν' μαλάχῃ τε καὶ ἀσφοδιέλῳ μέγ' ὄνειαρ.
 Κρύψαντες γν' ἔχουσι θεοὶ βίον ἀνθρώποισι.
 Ρηιδίως γὰρ κεν καὶ ἐπ' ἡματι ἐργάσαιο,

Ὡς τε σέ κ' εἰς γνῶσιν τὸν ἔχειν καὶ ἀδργὸν ἔόντα,
αἰψά κε πωδ' ἄλιον ᾧ ὑπὲρ καπνοῦ καταβῆο,
ἔργα βοῶν δ' ἀπόλοιτο ἑμίωνων ταλαδργῶν.
ἀλλὰ ζεὺς ἐκρυψε χολωσάμεντο φρεσὶν ἡσιν,
ὅτι μὲν θζαπάτησε πρῶτον θεὺς ἀγκυλομήτης.
τόν κ' ἄρ' ἀνθρώποισιν ἐμήσατο κήδεα λυγρὰ.
κρύψε δὲ πῶρ, τὸ ᾧ αὖθις εὖς παῖς ἰαπετιοῖο
ἔλεψε ἀνθρώποισι διὸς παρὰ μητιόεντος,
ἐρκοίλω ναρθήκε λαθῶν δ' ἰὰ τὸρ πικέραννον,
τόν τε χολωσάμεντο προσέφη νεφεληγερέτα
ἰαπετιονίδη πάντων πῶρ ἐμὴ δ' εἰδὼς (ζεὺς
χαίρει πῶρ κλέψας, ἑμὰς φρεσὶν ἡ πόροπ δ' ἔλα
σοί τ' αὐτῷ μέγα πῆμα ἑ ἀνδράσι ἐσομδύοισι,
τοῖς δ' ἐγὼ αὐτῷ πωρὸς δ' ὥσω κακὸν, ὃ λυγρὸν ἅπαντα
τέρπον) ἡτ' θυμὸν, ἐὸν κακὸν ἀμφαγαπώντες.
ὥς ἔφατ', ἐκ δ' ἐγέλασσε πατήρ ἀνδρῶν τε θεῶν
ἠφαιστον δ' ἐκέλευσε ποδὶ κλυτὸν ὅτι τάχιστα (τε
γαῖαν ὑδ' ἐφύργει, γν' δ' ἀνθρώπων θεμὶν αὐδῶν
ἑ δόγντο, ἀθανάτης ἡ θεῶς εἰς ὧπα εἴσκειν
πρῶτον καῖς, καλὸν εἶδος ἐπ' ἡράτορ. αὐτὰρ Ἀθηνῆν
ἔργα διδάσκῃσαι πολυδαίδαλλ' ἰσὸν ὑφαίνειν,
ἑ χάριν ἀμφιχέαι κεφαλῇ χρυσῶν Ἀφροδίτῳ,
καὶ πόθον ἀργαλέον, ἑ γχοῖρος μελεδιδώνας.
ἐρ δ' ἐμὸν κύνεόν τε νόον ἑ ἐπὶ κλοπῇ ἡβτο
ἔρμειν ἡνώγε δικάτορον ἀργειφόντῳ.

Vnde anno segnis potuisses uiuere toto,
 Continuò ad fumum licuisset ponere stium,
 Ac tibi cessarent operæ mulùmq; boumq;.
 Abdidit at pater hæc iratus pectore secum,
 Imposuit quòd ei uersuta mente Prometheus,
 Hinc generi humano mala tristia plurima struxit,
 Primum occultauit sæuus mortalibus ignem,
 Quem satus Iapeto rursum est furatus in usum
 Humanum, in ferula deportans clam Ioue summo.
 At pater offensus uerbis est talibus usus:
 Qui superas cunctos ô calliditate Prometheu,
 Ob me deceptum ac sublatum letus es ignem,
 Sed dolor hinc ingens tibi erit cunctisq; futuris,
 His dabo nanq; malum, mihi quod furatus es ignem,
 Ob quod gaudebunt cuncti, proprium malū amantes.
 Sic dixit, risitq; parens hominumq; deūmq;,
 Vulcanoq; iubet, properanter fingeret udo
 E limo plasma, huic uires hominisq; loquelam
 Inderet, ac uultu coelestibus assimilaret
 Virginibus, forma effingens pulchra: inde Mineruam
 Cum textura alias artes quoq; tradere mandat,
 Et Venerem capiti speciosum adhibere decorem,
 Atq; comes desiderium, curasq; uoraces:
 Addere fallaces mores mentemq; caninam
 Mercurium iussit, tibi qui caput abscidit Arge,

Dixit,

Dixit, & implebant patris omnes iussa uolentes.
Extemplo ē terra primus pede claudus utroq;
Mulciber effinxit diuæ simile omnia plasma,
At cinxit uarięq; ornauit cœsia Pallas,
Vndiq; per totum Charites Suadelaq; corpus
Contorta ex auro posuere monilia fuluo,
Pulchricomæ uernis cinxerunt floribus Horæ,
Aptauit reliquum mundum Tritonia Pallas,
Iustruxit pectus Maia genitrice creatus,
Vasritiam imponens, mendacia uerba, dolosos
Mores: consilium Iouis hoc erat. indidit idem
Præco deūm nomen mulieri, nomine recto
Pandoram appellans, illam quod quisq; deorum
Dono donarat, quod non hominum fuit ex re.

Postquam igitur factus dolus insuperabilis esset,
Tum pater omnipotens cum dono Epimethea adire
Iussit Mercurium, qui nuncius astricolarum est.
Immemor ast erat hic, frater quod iusserat olim,
Ne Iouis acciperet donum, sed sperneret, à se
Dimittens iterum, ne cladis origo sit orbi:
At miser accipiens, malum habens tum deniq; sensit.

Ante Epimethei erratum mala cognita nulla
Prorsus erant, facilis sed uita erat absq; labore,
Difficiles aberant morbi senium accelerantes,
(Nanq; statim inq; malis homines morbisq; senescunt)
At mulier

ὣς ἔφατ', οἱ δ' ἐπίθοντο διὲ κρονίωνι ἀνὰ κλῆ.
 αὐτίκα δ' ἐκ γαίης πλάσσε κλυτὸς ἀμφιγυνής
 παρθένω αἰδοίῃ ἱκελόν, κρονίδεω διὰ βουλᾶς,
 ζωσσε δὲ ἔλυσμιν θεῶν γλαυκῶπις ἄθλιον.
 ἀμφὶ δὲ οἱ χαλεπὲς τε θεαὶ ἔπότην ἰατρίαν
 ὄρμους χρυσείας ἐβέλαν χροῖ, ἀμφὶ δὲ τλήγε
 ἔλραι καλίννομοι σέφορ ἀνέσιρ εἰαρινόισι.
 πάντα ἧ οἱ χροῖ κόσμῳ ἐφάρμοσε παλλὰς Ἀθήνη.
 ἐρ δ' ἄρ' αἱ οἱ σήθεσι διάκτορ ὅτ' ἀργεφόντης
 νόσφι δ' αἰμυλίας τε λόγους ἔπικλοποι ἦθος
 τούξῃ, διὸς βελήσι βαρυκτύπε, γν' δ' ἄρ' αἰ φωνήν
 ὅηκε θεῶν ἱέρους. ὀνόμινε δὲ τλήδε γυναικίνα
 Πανδώραν, ὅτι πάντες ὀλύμπια δώματ' ἔχοντες
 δῶρον ἐδώκεν αὖτις, τῇ μὲν ἀνδράσιρ ἀλφειήσιρ.
 αὐτὰρ ἐπεὶ δόλον αἰπὴν, ἀμήχαν' ὄξετελεσσεν,
 εἰς ἐπιμηθεῖα πέμπε πατὴρ κλυτὸν ἀργεφόντην
 δῶρ' ἄγοντα θεῶν ταχὺν ἄγγελον, εὐδ' ἐπιμηθεὺς
 ἐφράσαθ' ὥς οἱ εἶπε προμηθεὺς, μή ποτε δῶρον
 δέξασθ' παρ' ἑνὸς ὀλυμπίου, ἀλλ' ἀρπύριον
 ἐξοπίσω, μή ποτε κακὸν θνητοῖσι γήνηται.
 αὐτὰρ ὁ διεξάμειν' ὅτε δὴ κακὸν εἶχ' ἐνόησε.
 Περὶ μὲν γὰρ ζώοντον ὑπὸ χθονὶ φύλ' ἀνθρώπων,
 νόσφι ἄτορ κακῶν, ἔσθ' ἄτορ χαλεποῖο πόνοιο,
 νόσ' τ' ἀργαλῆων, αἵ τ' ἀνδράσι γῆρας ἔδωκαν.
 αἶψα γὰρ γν' κακότητι βροτοὶ καταγχεράσκει.

Αλλὰ

Ἀλλὰ γυνὴ χείρεσσι πίθῳ μέγα πῶμα ἀφελθεῖ
 Εσκέδασ', ἀνθρώποισι δ' ἐμήσατο κῆδέα λυγρὰ.
 Μῆνη δ' αὐτόθι ἐλπίς γν' ἀρρῆκτοισι δόμοισι
 Ενδορ' ἐμίμνε πίθῳ ὑπὸ χείλεσιν, ὅδ' ἐθύραζε
 Εξέπῃ. πρόδ' οἱ γὰρ ἐπέμβαλε πῶμα πίθοιο
 Αἰγιοόχῳ Βυλῆσι διὸς νεφεληγερέταο.
 Ἄλλα ἢ μυνεία λυγρὰ κατ' ἀνθρώπους ἀλλόλητ'.
 Πλείη μὲν γὰρ γαῖα κακῶν, πλείη ἢ θάλασσα.
 Νῆσοι δ' ἀνθρώποισιν ἐφ' ἡμέρην ἡδὲ ὤπ' νυκτὶ
 Αὐτόματα φοιτῶσι κακὰ θνητοῖσι φέρουσαι
 Σιγῇ, ἐπεὶ φωνῇ δ' αἰεὶ κεκλήετα Ζεὺς.
 Οὐτὶ δ' οἱ που δῶκε διὸς νόον ἀγαλέαδ'.

Εἰ δ' ἐθέλεις ἐτόρόν τι ἐγὼ λόγῳ ἐκκορυφώσω
 Εὖ κ' ἐπισαμνῆ, σὺ δ' οἱ γνὶ φρεσὶ Βαλλεοσῆσιν,
 ὧς ὁμόθ' οἱ γεγάασι θεοὶ θνητοῖσι τ' ἀνθρώποι.

Χρῦσι δ' ἢ πρῶτα γένος μρόπων ἀνθρώπων
 Ἀδανάδ' οἰκίσαν Ὀλύμπια δώματ' ἔχοντες,
 οἱ δ' ἢ ὡς ἰδόντες ἦσαν, ὅτ' ἔρανον ἐμβασίλδυν,
 ὥστε θεοὶ δ' ἐζωον ἀκηδέα θυμὸν ἔχοντες
 Νόσφιν ἄτορ τε πόνων καὶ οἰζύν, ὅδ' ἐπὶ διδλόν
 Γῆρας ἐπλῶ, αἰεὶ ἢ πόδας ὠχέας ὅμοιοι,
 Τέρποντ' οἱ δαλίησι κακῶν ἐκδοθῆν ἀπάντων.
 Οἷον δ' ὡς ὕπνω διεδ' ἡμελίοι, ἐδλὰ δὲ πάν
 Τοῖσιν ἔλω, καρπὸν δ' ἐφόρε Ζεῖδωρος ἄρσεν (ἴα
 Αὐτὰ μάλιστα πολλὸν τε καὶ ἄφθον). οἱ δ' ἐβελήμοι

At mulier digitis dum tollit opercula uasi,
Omne malum, lædens homines graue, sparsit in orbem,
Sola ibi se in firmis tenuit spes ædibus, intus
Pyxidis ad labrum latitans non euolat extra,
Atq; etiam citius rursus uas tegmine clausit,
Consilium mentemq; Iouis Pandora secuta.
In terram exilijs reliquum genus omne malorum,
Hinc mare nunc illis est plenum, plenaq; terra,
Nocte dieq; homines miseros inuadere nunquam
Exangues cessant morbi, mala multa ferentes,
Et tacite adueniunt, nam uox est à Ioue dempta,
Sic non ulla Iouis mentem cuitare potestas.

Nunc aliud referam, si non audire graueris,
Ordine quodq; suo memorans, tu mente reconde.

Postquam unà nati, Dij mortalesq; fuerunt,
Primum fecerunt hominum genus aureum, Olympi
Qui celsas habitant ædes Dij sine carentes,
Hiq; homines, cœli Saturno sceptrā tenente,
Viuebant, & erat Dijs uita simillima, curis
Aerumnisq; uacans, nunquam quassata senecta,
Robore semper erant simili manuumq; pedumq;
Perpetuas epulas agitabant pectora læti,
Mors accedebat tanquam sopor illa fuisset,
Commoda nulla aberant, immensos terra ferebat
Sponte sua fructus, illi sine murmure donis

Diuina

Diuum uiuebant, inter se pace fruentes.

At genus hoc postquam tellus contextit in aluo,
Continuò facti sunt diui mente tonantis,
Atq; colunt terras, hominum custodiam agentes,
Qui nunc quid iuste obseruant, quid fiat iniquè,
Aëre uestiti, peragrantes undiq; terram,
Diuitias tribuunt, regale hoc minus eorum est.

Inde genus superi fecere argenteum olympi,
Longe deterius multis in partibus aureo,
Haud mentis probitate ualens, haud indole tantum.
Tempore at hoc hominū, bis quinquaginta per annos
Matris lacte domi uiuebat paruulus infans,
Sed quum pubertas iam plenaq; contigit ætas,
Tempus ad exiguum post illis uita manebat.
Plurima uiderunt mala, nanq; iniuria nunquam
Mutua cessabat, reuerentia nulla deorum,
Nullus erat cultus, nulla aris sacra ferebant,
Ut mos est alijs mortalibus: hinc pater altus
Iuppiter accensus merita illos perdidit ira,
Quod superis nullos dare dignarentur honores.

At genus hoc postquam tellus quoq; textit in aluo,
Illi sub terris sedes habitare secundas
Sunt iussi, atq; illic non sunt ab honore remoti.

Aencum at hinc hominū genus alti rector olympi
Iuppiter, æquandum non parte argenteo in ulla,

Quercubus

ΕΡΤΣΕΝ ΚΑΙ ΗΜΕΡΣΕΝ Α. 17
Ἡσυχιοὶ δ' ἔργα νέμοντο σὺν ἑδλοῖσιν πολέεσιν.

Αὐτὰρ ἐπεὶ δ' ἔβ' ἔβ' γένος ἦν γαῖα κάλυψεν,
τοὶ μὲν δαίμονες εἰσι διὸς μεγαλὸς δ' ἄβδλας,
ἑδλοὶ ἐπιχθόνιοι φύλακός θνητῶν ἀνθρώπων,
οἳ ῥα φυλάσσουσιν τε δίκας καὶ χέτλια δ' ἔργα
ἥερα εὐσεβέμενοι, πάντα φοιτῶντες ἐπ' αἶαν
πλοτοδόται, δ' αὖτε γέρας βασιλῆϊον ἔχου.
Δούτορον αὖτε γένος πολὺ χερσίοτορον μέτοπιδον
ἀργύρεον ποίησεν, ὀλύμπια δ' ὅματ' ἔχοντος,
Χρυσέω οὐτε φυλὴν γυάλιγκιον, οὐτε νόημα,
ἀλλ' ἑκάτομ μὲν πᾶσις ἔτα πρὸς ἀμκτορὶ κεδνῇ
ἔβρεφετ' ἀτάλλωρ μέγα νήπιος ὦ ἐνὶ οἴκῳ.
ἀλλ' ὅταν ἠβήσῃ καὶ ἠβης μέτρον ἴησιτο,
παυεῖδιον ζῶοντος ὡς χρόνον ἄλγε' ἔχοντες
ἀφραδίας, ὕβειν γὰρ ἀτάσθαλον ἔκ' ἐδωῖαντο
ἀλλήλων ἀπέχειν, ὅδ' ἀθανάτους θοραπδύειν
ἠθέλον, ὅδ' ἔρδειν μακάρων ἰδοῖς ἐπὶ βωμοῖς,
ἢ θέμις ἀνθρώποισι κατ' ἠθέα. αὖ μὲν ἔπειτα
Ζεὺς ἱερὸνίδης ἐκρυψε χρολύμεν, ὅνεκα ἱμαῖς
οὐκ ἐδίδου μακάρεσσιν θεοῖς οἳ ὀλυμπον ἔχουσιν.

Αὐτὰρ ἐπεὶ δ' αὖτε γένος ἦν γαῖα κάλυψε,
τοὶ μὲν ὑποχθόνιοι μακάρων θνητοὶ καλέονται
Δούτοροι, ἀλλ' ἔμπης ἱμαῖ καὶ τοῖσιν ὀπκηδῆι.
Ζεὺς ὁ πατήρ τρίτομ ἄλλο γένος μορόπων ἀνθρώπων
Χάλκινον ποίησεν ἔκ' ἀργυρῶ ὅδε ὁμοιον, (πῶρ

Β Εκμε-

Εκ μελιαῦν, δινού τε καὶ ὀμβριμον οἷσιν ἄρκος
 ἔργ' ἔμελε σονόοντα καὶ ὕβριες, οὐδ' ἐπὶ σῆτορ
 ἠδίορ, ἀλλ' ἀδιάμεικτος ἔχον κρατερὸ φρονεα θυμὸν
 ἄπλαστοι, μεγάλη δὲ βίη καὶ χεῖρες ἀάπτοι
 Εξ ὧμων ἐπέφυγον ὡτὶ σθεροῖς μελέεσσιν.
 τοῖς δ' ὡ χαλκεία καὶ τρύχια, χαλκικοὶ δὲ τε οἶθοι,
 χαλκῷ δ' ὀργάζοντο, μέλας δ' ἐκ' ἔσκε σιδ' κρητ.
 Καὶ τοὶ καὶ χεῖρεσσιν ὑπὸ σφετόρῃσι διαμύντες,
 βῆσαν δ' ἐδυσώοντα δόμον κρυδρὸ αἰδέο
 Νώνυμοι, θανάτος δὲ ἐκπάλγος πόρ' ἔοντες
 Εἶλε μέλας, λαμπρὸν δ' ἔλιπον φάος ἡελίοιο.

Αὐτὰρ ἐπεὶ καὶ ὦτο γῆρος ἦτο γαῖα κάλυψεν,
 αὔβις ἔτ' ἄλλο τέταρτον ὡτὶ χθονὶ πρηνυτοτέρῃ
 Ζεὺς κρονίδης ποίησε δικαιοτόρου καὶ ἀφειορ,
 ἀνδρῶν ἠρώων θεῖον γένος, οἳ καλέοντο
 ἡμίθεοι πρότερον γενεῇ κατ' ἀπείρονα γαῖαν.
 Καὶ ὦτο καὶ πόλεμος τε κακὸς ἐφύλοπις αἰνῇ,
 τὸς καὶ ἐφ' ἐπταπύλῳ θῆκε καὶ δακνίδι γαῖαν
 ἦλεσε, μαρναμένους μέλων γενεῇ οἰδιπόδαο.
 τὸς καὶ καὶ γένεσσιν ὑπὲρ μέγα λαῖτμα θαλάσσης
 εἰς τροίλῳ ἀγαγών, ἑλθένης γενεῇ ἠυκόμοιο,
 ἔνθ' ἦτο καὶ σὺ θανάτου τέλος ἀμφεκάλυψε.
 τοῖς καὶ δὴ καὶ ἀνθρώπων βίοντο καὶ ἦθε ὅπασσας
 Ζεὺς κρονίδης κατένευσσε πατέρ' εἰς πέρας αἰῶνος
 καὶ τοὶ καὶ καίεσσιν ἀκηδέα θυμὸν ἔχοντες

Quercubus ex duris fecit durum ualidumq;
Mars erat his cordi, & uesana libido nocendi,
Non frugem ederunt, adamantis pectus habentes,
Infandum suberat robur, fortesq; lacerti
Pendeabant de humeris, membra omnia crassa ferebāt;
Arma quidem ex solido constabant ære domusq;
Omnia (adhuc ferro tum ignoto) ex ære parabant.
Vita illis proprio manuum finita furore est,
Atræq; Plutonis nullo cum nomine regna
Intrarunt, quamuis fortes, quamuisq; superbos,
Mors tamen inuasit, solemq; relinquere fecit.

At genus hoc postquam tellus quoq; texit in aluo,
Iuppiter in terris Saturni filius inde
Rursum aliud fecit quartum, præstantius atq;
Iustius, heroum genus, ipsis æquiparandum
Dijs, ac semideos hos secla priora uocabant,
Abstulit at nimius bellorum ardorq; furorq;
Hos septemgeminæ Cadmæ ad mœnia Thebes,
Ob tua pugnantes pecora, atq; ipsum Oedipe regnum,
Illos nauigio sala per spumantia ponti
Ad Troiam uectos, te propter Tyndaris alma,
Oppressitq; illic mors ultima linea rerum.
Iuppiter at simul hos ad mundi extrema remouit,
Longe à terricolis tribuens uitamq; domosq;
Atq; quidem leti semper uacuiq; dolore

Calcant Elysios campos prope littora uasti
 Oceani, hic illis dulcem unoquoq; ter anno
 Effundit fructum mater gratissima tellus.

Dij utinam quinta mihi uitam ætate negassent,
 Sed nascendus adhuc miser essem, aut mortuus olim:
 Ferreum enim nunc est genus, intermissio nunquam,
 Nunquam finis erit nocturne diæne malorum,
 Perpetuis hominum Dij stringent pectora curis.
 Ast aliquando malis his succedent bona rursum,
 Namq; pater genus hoc hominū quoq; morte domabit,
 Vtraq; quum fuerint iam cani tempora facti,
 Nec similis nato genitor, nec filius illi,
 Nec socius socio, nec fidus suscipienti
 Hospes erit, proprio nec fratri frater, ut antè:
 Despicient senio fessos sine honore parentes,
 Insuper audebunt duris incessere uerbis,
 Vtpote nec numen reuerentes, adde quod ipsi
 Dira seni patri proles alimenta negabit,
 Ius erit in dextra, suaq; alterna oppida scindent,
 Vir bonus aut iustus nullius fiet honoris,
 Sed magis insignem sua per scelera atq; rapinas
 Sufficiant, cedit ius dextræ, nec pudor ullus
 Notus erit, fallet probum & improbus, ore dolofo
 Verba obliqua loquens, periuriaq; insuper addens.
 Deniq; liuor edax, pallens, tristisq; malisq;

Alterius

Εἰς μακάρων νήσοισι, πρὸ ὠκεανὸν βαθυδύνῳ
Οὐβίοι ἦρωες. τοῖσι μελινδ' ἄκαρπον
Τεῖς τοῖς ἐτοῦς θάλλοντα φέρει ζείδωρος ἀρ' ὄρα.
Μηκέτ' ἐπεὶ ὤφελον ἐγὼ πᾶσι μετέναι
Ἀνδράσι, ἀλλ' ἢ πρόθεθαι θανέειν, ἢ ἐπείτα γένεσθαι,
Νῦν γὰρ δὴ γήϋθ' ὅστις σιδήρεον. ὅδε ποτ' ἦμαρ
Γαύσοντες καμάτῳ ἔοιζ' ὅδε τι νύκτωρ
Φθιδρόμενοι, χαλεπὸς ἢ θεοὶ δώσσοι μόρμνας.
Ἀλλ' ἔμπης ἔτι τοῖσι μεμίξετε ἑσθλὰ κακοῖσιν.
Ζεὺς δ' ὀλέσσει ἔτι γένος μόρόπων ἀνθρώπων.
Εὖ τ' αὖ γένόμενοι πολιοκρόταφοι τελέθωσιν,
Οὐδὲ πατήρ παίδεσσιν ὁμοίος, ὅδε ἔτι παῖδός,
Οὐδὲ ξείνος ξεινοδόκῳ, καὶ ἐταῖρ' ἐταίρῳ,
Οὐδὲ κασίγνητος φίλῳ ἑσέῳ ὥς ἔπαροσσορ,
Αἰψὰ δὲ γκράσσοντες ἀτιμήσοι τὸ κῆρας.
Μέμψον δ' ἄρα τὸς χαλεποὺς βάλλοντες ἐπέεσσιν
Σχέτλιοι, ὅδε θεῶν ὅππῃ εἰδότης. ὅδε μὲν οἱ γε
Γκράντεσι τοκοῦσιν ἀρ' θρεπῆναι δίδιν
Χειροδίκαι, ἐτόρ' ὅδε ἐτόρ' ὅσον δ' ἀλαπάξῃ.
Οὐδέ τις δύόρεος χάρις ἑσέεται, ὅτε δικάϊος,
Οὐτ' ἀγαθὸς. μᾶλλον δὲ κακῶν ῥεκτῆρας ἔνθειν
Ἀνέρα τιμήσοι, δίκη δ' ἐν χόρσιν καὶ αἰδώς
Οὐκ ἔστι. Βλάψῃ δ' ὁ κακὸς τὸν ἀρεῖονα φώτα
Μύθοισι σκολιοῖς γνέπων, ἐπὶ δ' ὄρεον ὁμῆται.
Ζῆλος δ' ἀνθρώποισιν οἰζυροῖσιν ἅπασιν

Δυσκέλαδος, καὶ ὁ χάρις ὁμαρτήσας τοῦ δρώπης.
Καὶ τότε δ' ἡ πρὸς Ὀλύμπῳ ἀρχθονὸς θυρῶδ' εἰς
Λοκῶσι φαρίεσι καλυψαμένη χροά καλόν,
Ἀθανάτ' μετὰ φύλον ἵτ' ὑπολιπόντ' ἀνθρώπων
Αἰδώς τ' Ἰνέμεσις. τὰ δὲ λείψεται ἄλγος λυγρὰ
Θνητοῖς ἀνθρώποισι, κακὸν δ' ὅκ' ἔσεται ἄλκι.
Ναῦ δ' αἶνον βασιλῆος ὀρέω φρονέσσι καὶ αὐτοῖς.
Ὡδ' ἱρῆς πρόσθεν ἀνδρῶν ποικιλόδιον,
Ἵψι μάλ' ὅννεφέεσι φέρων ὀνύχεσι μεμαρπώς,
Ἡ δ' ἐλεον γναμῆτοισι πεπρωμένη ἀμφ' ὀνύχεσι
μύρετο. τῇ δ' ὅγ' ἐπικρατέως πρὸς μῦθον ἔειπε,
Δαίμονιν τί λέλακας; ἔχ' ἡνύ σε πολλὸν ἀρείων,
Τῆ δ' εἰς ἡ σ' αὐτὴ γὰρ ἄγω, καὶ αἰδοῖον ἔδσαμ.
Δεῖπνον δ', αἰεὶ ἐθέλω, ποιήσομαι, ἢ μεθήσω.
Ἄφρ' δ' ὅς κ' ἐθέλοι πρὸς κρείσσονας ἀντιφείδην,
Νίκης τε σέρεται, πρὸς τ' αἰχέσιμ' ἄλγος πάχ'·
Ὡς ἔφατ', ὠκυπέτης ἱρῆς τανυσίπτερος ὄρνις.
Ὡ γέρον, σὺ δ' ἄκτε δίκης, μηδ' ὕβρις ὀφείλει.
Ὑβρις γὰρ τε κακὴ διφλῶ βροτῶν. σὺ δὲ μὴ ἐδδὸς
Ρηϊδίως φέρεμεν δυνάατ', βαρύνει δέ τ' ὑπὸ αὐτῷ
Εγκύρως ἄτησιμ. ὁδὸς δ' ἐτέρηφι παρελθεῖν
Κρείσσων δὴ τὰ δίκαια. δίκη δ' ὑπὲρ ὕβριος ἵσχει
Ες τέλος ὀξελεῖσθαι. παθὼν δὲ τε νήπιον ἔγνω.
Αὐτίκα γὰρ τρέχει ὄρκος ἅμα σκολίησι δίκησιμ.
Τῆς δὲ δίκης ῥόθος ἐλκομένης ἢ κ' αὐδρες ἄγωσε
Δωροφά-

Alterius gaudens, homines se spargit in omnes.
Tum Pudor & Nemesis duo maxima numina, cœli
Antiquas repetent sedes, uelamine corpus
Obtecti niueo, terramq; hominesq; superbos
Gaudebunt liquisse, quibus tamen ægra relinquent
Tot mala, quæ nullo poterunt medicamine tolli.

Nunc age principibus referam doctis licet ipsis,
Fabellam. Accipiter sic paruam ad aedona dixit
Alta in nube ferens, conuellensq; unguibus atris,
Hæc miserè eluxit curuo lacerata sub ungue,
At fuit accipitri uox illa tyrannica diri,
Quid garris demens? nunc longe fortior in te
Ius habet, hæc tibi cantrici, qua duco, sequendum,
Nunc mihi si placeat, tibi parcam, aut cœna futura es,
Stultus maiori cupiens contendere contrâ,
Vincitur, atq; ignominiam cum clade reportat.
Sic ait accipiter fulcans celeri aëra penna.

Tu sequere ô Perse, iustum iniustumq; relinque,
Nam multum petulans homines iniuria lædit,
Quam uir ferre nequit patiens, quin corde mouetur
Cladem ullam accipiens, melior sic semita monstrans
Iustitiam, cedit quoq; tandem iniuria iuri
Succumbens, stultus non nouerit hoc nisi passus,
Iamq; statim comes est iuri periurium iniquo.
Iustitia huc sequitur, trahitur quocunq; ab auaris

Iudicibus, quos lege finit decernere iniqua,
Hinc lachrymans urbis uicos populumq; pererrat
Aëre tecta, illis secum mala plurima uoluens
A quibus exacta est, fraudataq; partibus æquis.
Qui uero externis & ciuibus omnia iuste
Distribuunt, nil flectentes à tramite recto,
His uiuet urbs, populiq; uigent, atq; omnia florent,
Pax iuuenum nutrix usq; est, non horrida bella
Latiuidens illis immittit Iuppiter unquam,
Nec populos inter rerum nulla penuria iustos,
Insumunt epulis in sacris parta labore:
Terra dat immensos fructus in montibus altum
Quercus fert glandes caput, est apis incola uentris,
Grex ouium lana per agros incedit onustus,
Et similem sobolem genitrices patribus ædunt,
Deniq; cunctarum rerum ubertate fruuntur,
Non scandunt naues, tellus uictum alma ministrat.

At quibus est cordi mala uis, malefactaq; dira,
Destinat extemplo his Saturnius æthere poenas.
Nomine sæpe uiri scelerati urbs plectitur omnis,
Qui peccet, faciatq; Ioui non facta ferenda.
Verum ut subijciam mala quæ Deus æthere mittit,
Dat cum peste famem, tacta omnis plebs cadit igni,
Incedunt sterili mulieres uentre, domusq;
Ac stirpes pereunt, supero id rectore uolente.

Agmina

Δωροφάγοι, σκολιάς ἢ δίκαις κρίνωσι θέμιστας.
 Ἡ δ' ἐπεταί λαίλασσα, πόλιν τε καὶ ἦθεα λαῶν
 Ἠέρα ἔοσα μλὴν, καὶ ὁρ' ἀνθρώποισι φέρεται,
 Οἳ τέ μιν ὀξελάσσι καὶ δὲ ἰβείαν ἔνειμαν.
 Οἳ δὲ δίκαις ξένοισι καὶ γὰρ δῆμοισι διδῶσι
 ἰθείας, καὶ μὴ τι παρεκβαίνουσι δικάϊς,
 Τοῖσι τίθηλε πόλις, λαοὶ δ' ἀνθόουσιν γὰρ αὐτῇ,
 Εἰρῆνῃ δ' ἀνὰ γλῶττι κεροφόρος, ὅδε ποτ' αὐτοῖς
 Ἀργαλέον πόλεμον τεκμαίρεται θυρόσπα ζεύς,
 Οὐδέ ποτ' ἰθὺ δίκαισι μετ' ἀνδράσι λιμός ὅπῃ
 Οὐδ' ἄτη, θαλίης ἢ μεμνηλότε ὄργα νέμον'. (δ' εἰ.
 Τοῖσι φέρει μὲν γαῖα πολὺν βίον, ὅρισι δὲ δρυὺς
 Ἀκρὴ μὲν τε φέρει βαλάντας, μέσῃ ἢ μελίστας,
 Εἰροτόνῃ δ' οἶδ' μαλλοῖς καταβεβείθασι,
 Τίκτουσι ἢ γυναικὸς εἰκνότε τέκνα γονόουσιν.
 Θάλασσαν δ' ἀγαθοῖσι διαμπερές, ὅδ' ὑπὸ νηῶν
 Νέουσινται, καρπὸν δὲ φέρει ζείδωρος ἄρδρα.
 Οἷς δ' ὕβρις τε μέμλε κακὴ καὶ χέτλια ὄργα,
 Τοῖς ἢ δίκη κρονίδης τεκμαίρεται θυρόσπα ζεύς.
 Πολλὰ καὶ ξύμπασα πόλις κακῶ ἀνδρὸς ἐπαυ-
 ροσις ἀλιφαίνει, ὅτ' ἀτάσθαλα μηχανάσθ'. (εἰ.
 Τοῖσι δ' ὄρανός γε μέγ' ἐπήγαγε πῆμα κρονίωρ
 Λιμὸς ὁμοῦ καὶ λοιμός, ἀποφθινύθουσι δὲ λαοί,
 Οὐδέ γυναικὸς τίκτουσιν, μινύθουσι δὲ οἰκῶι,
 Ζηνὸς φρεσὶ μοστυῶσι ὀλυμπία, ἄλλοτε δ' αὐτῇ

Ἡ τὰρ γε στρατὸν ὀυραὺν ἀπώλεσεν, ἢ ὄγε τείχος,
Ἡ νέας γὰρ πόντω κρονίδης ἀποτίννυται αὐτῶν.

Ω βασιλεῖς, ὑμεῖς ἡ κατεφραζέσθε καὶ αὐτοὶ
Τὴν δὲ δίκην. ἐγγὺς γὰρ γὰρ ἀνθρώποισι μὲν ἔοντες
Αθανάτοι λούσασσι, ὅσοι σκολιῇσι δίκῃσι
Ἀλλήλους τρέβσσι θεῶν ὅπρ' ἐκ ἀλέγοντες.
Τεῖς γὰρ μύριοι εἰσὶν αὐτῶν χθονὶ πολλυτοτέρῃ
Αθανάτοι ζυγὸς φύλακος θνητῶν ἀνθρώπων,
Οἳ ῥα φυλάσσοιμ τε δίκας καὶ χέτλια ὄργα
Ἡδ' ἄεσάμενοι, πάντε φοιτῶντες ἐπ' αἶαν.
Ἡ δέ τε παρθγν' ὅδε δίκη διὸς ἐκγεγαῖα,
Κυδνὴ τ' αἰδίνη τε θεοῖς, οἳ ὄλυμπον ἔχουσιν.
ἢ ῥ' ὅπότ' αὖ τίς μιν βλάπῃ σκολιῶς ὀνοτάζων,
Αὐτίκα παρ δὴ πατρὶ καθεζομένη κρονίῳνι,
Γερύει ἀνθρώπων ἀδίκον νόον, ὅφρ' ἀποτίσῃ
Δῆμ' ἄτασθαλίας βασιλῆων, οἳ λυγρὰ νοδύντες
Ἀλλήπαρκλίνεσι δίκας σκολιῶς γνέποντες.
Ταῦτα φυλασόμενοι βασιλῆες ἰθαῦτε μύθος
Δωροφάγοι, σκολιῶν ἡ δίκων ἐπιπάγχυ λάθεσθε.
Οἳ αὐτῶ κακὰ τούχ' αὐτῶν, ἄλλω κακὰ τούχων.
Ἡ δὲ κακὴ βουλὴ τῶν βυλδ' ἄντι κακίση,
Πάντα ἰδὼν διὸς ὀφθαλμὸς καὶ πάντα νοήσας,
Καί νυ τὰ δ' αἰὲν ἐθέλεις ἐπιδέρκε', ὅδ' ἐε λήθεις
Οἴλω δ' ἢ καὶ τιώδε δίκην πόλις γν' ὅς ἐργαί.
Νῦν δ' ἐγὼ μὴτ' αὐτῶν γὰρ ἀνθρώποισι δίκαι' ὅ

Εἴλω

Agmina qui nunc sternit eorum, aut moenia frangit,
Currentesq; rates disrumpit in æquore sæuus.

O uos qui regitis terras, aduertite mentem
Huc ad iustitiam, quoniam superi prope nos sunt
Dij qui cuncta uident, & eos qui per mala iura
Defraudant alios spreta ratione deorum.
Ter numerum exuperant cœlestia numina, terras
Quæ nobiscum habitant, in tutelam data nostrum,
Illaq; quid iustè obseruant, quid fiat iniquè,
Aëre lecta, omnem pedibus peragrantia terram.
Ipsaq; iustitia est uirgo Ioue parente,
Clara deos inter superos reuerendaq; multum,
Quam si quis uiolet meritoue fraudet honore,
Continuò ante pedes residens patris Iouis alti,
Humanae exponit mentis scelera, & dare pœnas
Vult fraudis, populi rectores, qui sacra iura
Detorquent, mala dum ob nummum sententia fertur:
Sed memor ô iudex horum, tua dirige rectè
Iudicia, & capiant te obliuia iuris iniqui.
Noxius ipse sibi est, alij qui quærit obesse,
Consiliumq; malum danti fert maxima damna.
Perspicit ac sentit sacrum Iouis omnia lumen,
Nunc uidet & nobis quid agatur, si uelit, illum
Nec latet hac quodnam ius exercetur in urbe.
Ast ego mortales inter iustus minime essem

Filius

23
Filius, aut itidem, si peccatum foret, esse
Iustum, aut præmia si iniustum maiora manerent,
Talia sed minime est facturus Iuppiter unquam.

Ast immitte tuis hæc Perse cordibus imis,
Audi iustitiæ, uimq; obliuiscere diram,
Hanc etenim legem nobis Deus ipse reliquit,
Piscibus at nemorumq; feris, auibusq;, se ut ipsi
Inuicem edant, iuris quia non discrimen in illis.
Iustitiam nobis, quæ præstantissima longe est,
Tradidit, & quoties audet quis dicere uerum
Existens testis, Deus huic dat prospera cuncta.
Qui dum testis adest temerè periuria iurans
Mentitur, lædens hic ius, mage læditur ipse,
Nam genus ipsius perit atq; extinguitur omne:
At genus in claro iusti post nomine uiuit.

Nunc tibi præcipue memorabo salubria Perse,
Scilicet ex uitij facile est uel prendere turbam,
Nam uia non longa est, foribus uicina morantur.
At regina graui uirtus sudore paratur,
Est uia difficilis, præceps, longa, aspera, ad illam
Principiò, postquam iam stas in uertice summo,
Tum facilis tum fit dulcis, licet antè molesta.
Optimus ille uir est, primusq;, sibi omnia noscens
Consultere, expendens quæ post prodesse ualebunt.
Sed bonus hinc ille est, audit qui recta monenti,

Qui

Εἴλω, μήτ' ἐμὸς υἱὸς, ἐπεὶ κενὸν ἀνδρᾶ δίκαιον
 ἔμμεναι, εἰ μείζω γε δίκῃ ἀδικώτορ' ἔξει.
 Ἀλλὰ τὰ γ' ὅπῃ ἔολπα τελεῖν διὰ τὸρ πικέραννον.
 ὦ Πέρση, σὺν ᾗ ταῦτα μετὰ φρεσὶ βάλλεις σῆσιν,
 καὶ νῦν δίκης ἐπάκσε, βίης δ' ἐπιλήθεο πάμπαν.
 Τόνδε γάρ ἀνθρώποισι νόμον διέταξε κρονίων,
 ἰχθύσι μὲν καὶ θηρσί, καὶ οἰωνοῖς πετεινοῖς
 ἑοθεῖ ἀλλήλοισ, ἐπεὶ δ' ἴκη δῶκεν ἐπ' αὐτοῖς.
 Ἀνθρώποισι δ' ἔδωκε δίκῃ, ἢ πολλὸν αἰεὶ
 γίνεται, εἰ γὰρ τις κ' ἐθέλη τὰ δίκαια ἀγορεύειν
 γινώσκων, τῷ μὲν τ' ὄλβον διδοῖ θυρυσὶ παρ' αἰθέρος.
 Ὅς δέ κε μαρτυρεῖσιν ἐκὼν ἐπιόρκον ὁμόσας
 ψεύσεται, γὰρ δὲ δίκῃ βλάβας νήκετον ἀσπίδι,
 τὸ δέ τ' ἀμαυροτόρη γυνεὶ μετόπι δι' ἐλὲς πῆσαι,
 ἀνδρὸς δ' ὀύρεσθαι γυνεὶ μετόπι δι' ἀμείνων.
 Σοὶ δ' ἐγὼ ἐοδλὰ νοέωμ ἀρέω μέγα νήπιε Πέρση,
 τὴν μὲν τοι κενότητα καὶ ἱλαδὸν ὄσιν ἐλέδαι,
 ρηϊδίως ὀλίγη μὲν ὁδὸς, μάλα δ' ἐγγύθι νῆαι.
 τῆς δ' ἀρετῆς ἰδρῶτα θεοὶ προπάροιθ' ἐθέκων
 ἀθανάτοι, μακρὸς ᾗ δ' ὄρθι' οἶμ' ἐπ' αὐτῷ,
 καὶ ῥηχὺς τὸ πρόπτον, ἐπὶ δ' εἰς ἄκρον ἵκηται,
 ρηϊδίη δ' ἥπειτα πέλῃ χαλεπὴ πόρ' ἔδσα.
 οὗτ' ἄρ' ἢ παναφρίσθ' ὅς αὐτῷ πάντα νοήσει
 φρασσάμενος, τὰ κ' ἐπέτα δ' ὅτ' ἐλὸς ἥσιν ἀμεί
 ἐοδλὸς δ' αὖ καὶ κείνος ὅς δ' εἰπόντι πίθη. (νω
 Ὅς δὲ

Ὅς δὲ κεμήθ' αὐτῷ νοεῖ, μήτ' ἄλλος ἀκούων
 ἐν θυμῷ βάλληται, ὅδ' αὖ τ' ἀρχήϊός αὐνῆρ.

Ἀλλὰ σὺ γ' ἡμέτερος μεμνημένος ἀνέφετμης,
 ἐργάζου Περσὶ δῖον γῆνός, ὅφρα σε λιμός
 ἐχθαίρῃ, Φίλει δέ σ' εὐσεφάνθ' ἀμμήτης
 Αἰδῶνι, βίότης ἧτελὼν πίμπλησι καλλιῷ.

Λιμός γ' οἷ πάμπαν ἀεργῷ σύμφερος ἀνδρὶ.
 Τῷ δὲ θεοὶ νεμεσῶσι καὶ ἄνθρωποι, ὅς κεν ἀδργὸς
 Ζῶνι κηφύωσι κοθόνροις ἱκελθ' ὀρμῶν,
 οἳ τε μελίσσας κέματον τρύχουσιν ἀδργαί
 ἔδοντες, σοὶ δ' ὄργα φίλ' ἔσω μέτρια κοσμεῖν,
 ὡς κέ τοι ὠραίς βίότης πλήθωσι καλῶν.

Ἐξ ὄργων δ' ἀνδρὸς πολὺ μῆλός τ' ἀφνειοί τε.
 Καὶ τ' ἐργαζόμενος πολὺ φίλτορος ἀθανάτοισιν
 ἔσσεαι καὶ δὲ βροτοῖς, μάλα γὰρ συγέσσι ἀδργός.
 Ἔργον δ' οὐδὲν ὀνειδίζουσιν, ἀδργίην δὲ τ' ὀνειδίζουσιν.
 Εἰ δ' ἐκὼν ἐργάζῃ, τάχα σε ζηλώσει ἀδργός
 Πλοτεῦντα, πλὺτῳ δ' ἀρετὴν ἔκινδρος ὀπιδίει,
 Δαίμονι δ' οἷος ἔσσεαι (τὸ ἐργάζεσθαι ἀμεινον)
 Εἴ κεν ἀπ' ἀλλοτρίων κτεάνων ἀνείφρονα θυμὸν
 εἰς ὄργον τρέψας, μελετᾷς βίῳ ὥς σε κελδύω.
 Αἰδῶς δὲ σὺ ἀγαθὴν κεχρημένον ἀνδρὰ κομίζει,
 Αἰδῶς, ἥ τ' ἀνδρας μεγαλύνει καὶ δὲ ὀνίνησι.
 Αἰδῶς τοι πρὸς ἀνολέειν, θάρσος δὲ πρὸς ὀλέω.
 Ζημιᾶσα δὲ σὺ χάρπακτῶν θεός δόξα πολλὸν ἀμείνω.

Εἰ γὰρ

Qui sibi consulere ignorat, nolitq; monenti
Auscultare alij, nullusq; & inutilis hic est.

Sed tu nostra animo semper præcepta reuoluens,

Esto operi intentus Perse diuine, fames ut

Te premat inuidia, Cereri, sed amere pudice,

Illa tua omnigeno sic impleat horrea uictu.

Ecce fames comes est homini certissima pigro,

Adde quod hunc odio superiq; hominesq; sequuntur,

Quisquis segnitia fucos imitatur inertes,

Quorum uenter apum consumit parta labore,

Ocia agens: sed opus tu quodq; in tempore cura,

Horrea ut accipiant maturum in tempore fructum.

Ditescunt homines ex sedulitate laborum,

Quin operans fies multo mortalibus & dijs

Charior: his odio, cui corpus torpet, habetur.

Turpe labor non est quicquam, sed inertia turpe.

Tu studio, ad studium quoq; perstimulabis inertem,

Ditescens, at opes uirtusq; decusq; sequuntur,

Dijs similis fies: melius nil ergo labore,

Siq; nec alterius cupiens rerum, usq; laborans

Vt iubeo, proprium studeas acquirere uictum.

Vtilis haudquaquam est homini pudor hospes egenti.

Nunc iuuat ille uirum, nunc officit ille uicissim.

Vir pudibundus inops manet, audax fit citò diues.

Nil unquam rapias, data cœlitus optima dona.

Cuius

31
Cuius enim fuerit manuum res aucta rapinis,
Sine usu linguae mendacis (qualia fiunt
Humanis animis lucri dulcedine captis,
Dumq; pudor nullus, sola irreuerentia regnat)
Hunc male Dij uexant, rursum possessio primum
Atteritur, felix nec longo tempore uiuit,
Par scelus hic, à quo supplex & læditur hospes,
Patrat, & ingreditur quicumq; cubilia fratris,
Vxorem maculans, & sancta cubilia stupro.
Peccat & is qui lædit utroq; parente carentes,
Quiq; senectutis supremo in limine stantem
Haud timet inimici sermone offendere patrem,
Hunc pater ipse deum Saturnius odit, & illi
Factis pro iniustis tandem mala digna rependit.
Sed nunquam Perse tu quicquam feceris horum,
At pro uirili superis Dijs fac sacra, purè
Mundeq; & pingues coxas adoleto sub aris,
Nunc uini pateris, nunc placæ thuris odore,
Solis ad occasum facies & solis ad ortum,
Vt tibi perpetuò fausti sint atq; fauentes,
Vtq; iuuare queas alios, non te iuuat alter,
Hoste tuo, ad cœnam tui amantem accerse, relicto,
Hunc tamen ante omnes, paries quem separat unus
Abs te: si qua etenim tibi res peragenda domi sit
Disincti iuicini aderunt, cingentur amici.

Damniana

Εἰ γάρ τις καὶ χερσὶ βίη μέγαν ὄλεον ἔλκται,
Ἢ οὐκ ἄρ' γλώσσης λήισσεται (οἶσ' τε πολλὰ
Γίνεται, οὐτ' αὖ δ' ἡ κέρδους νόον ὀξυπατήσῃ
Ἀνθρώπων, αἰδὼ δέ τ' ἀναιδέην καὶ τοπάσῃ)
Ρεῖά τε μὴ μαυρῶσι τοῖ, μινύθουσι δὲ οἶκοι
Ἀνέρι τῷ, παῦρον δέ τ' ἐπὶ χρόνον ὄλεος ὀπηδεῖ.
Ἴσσοι δ' ὅς θ' ἰκέττω, ὅς τε ξείνον καὶ ὄν' ἔρξει,
Ὅς τε κασιγνήτοιο ἔσ' ἀνὰ δέμνια Βαῖνοι,
Κρυπῆαδὴς δυνῆς ἀλόχῃ πακαίερα ῥέζωρ,
Ὅς τε τοῦ ἀφραδὴς ἀλιβαίνετ' ὀρφανὰ τέκνα,
Ὅς τε γονῆα γέροντα κακῷ ἐπὶ γήραθ' ὀδῶ
Νεικέην, χαλεποῖσι καθαπτόμενθ' ἐπέεσσιν.
Τῷ δ' ἡ τοι ζεὺς αὐτὸς ἀγαίετ', οὐ δὲ τελευτῶ
Εργῶν αὐτ' ἀδίκων χαλεπὴν ἐπέθηκεν ἀμοιβήν.
Ἀλλὰ σὺ τ' ἢ πάμπαν ἔργ' ἀεσίφρονα θυμὸν,
Καθιδιώαμι δ' ἔρδιφ' ἰδρ' ἀθανάτοισι θεοῖσιν
Ἀγνῶς ἔ' καθαρώς, ὡς δ' ἀγλαὰ μνηῖα καίειν.
Ἄλλοτε δ' ἡ σπονδῆσι θυέεσσι τε ἰλάσκεισθαι,
Ἡ μὲν ὅτ' ὀδυνοῖς, καὶ ὅταν φάθ' ἰδρὸν ἔλθῃ,
Ὡς κέ τοι ἰλαὸν κραδίω καὶ θυμὸν ἔχωσιν,
Ὅφρ' ἄλλων ὦν' κλῆρομ, μὴ τὸν τὸν ἄλλθ'.
Τὸν φιλέοντ' ὡς δ' αἰτὰ καλεῖν, τ' δ' ἐχθρὸν ἑᾶσαι,
Τὸν δὲ μάλιστα καλεῖν ὅς τις σέθεν ἐγγύθι ναίῃ.
Εἰ γάρ τι ἔ' χῆμα ἐγγώεον ἄλλο γήνητ',
Γέγονε δ' ἄζωσι ἐκιορ, ζώσαντο δὲ ποιοί.

34
Γῆμα κακὸς γείτωρ, ὅσωντ' ἀγαθὸς μέγ' ὄνειαρ,
Ἐμμορεῖσι λιμῆς ὅς' ἔμμορε γείτονθ' ἐδολῶ.
Οὐδ' αὖ βῆς ἀπόλοιτ', εἰ μὴ γείτωρ κακὸς εἴη.
Εὖ μ' ἔμμεναι παρὰ γείτονθ', οὐδ' ἄρ' ἔδωκε
Αὐτῷ ἔρ' μέτρω, ἢ λῶϊον αἰ κε δυνάηαι,
Ὡς αὖ χρηίζωμ καὶ ὅτ' ὕσσορον ἀρκίον εὖρης.
Μὴ κακὰ κορδαίνωμ, κακὰ κερδεάϊσ' ἄτησιμ.
Τὸν φιλέοντα φιλεῖμ, ὅτ' τῷ πρῶσιόν τε προσεῖναι,
Καὶ δόμῳ ὅς' ἐσθ' ὀδῶ, ὅτ' μὴ δόμῳ ὅς' κεν μὴ δῶ.
Δώτη μὲν τις ἐδωκεν, ἀδῶτη δ' ἔστις ἐδωκεν.
Δὼς ἀγαθὴν, ἄρπαξ δὲ κακὴν, θανάτοιο δότειρα.
Ὅς μὲν γάρ κεν ἀνὴρ ἐθέλωρ, ὅ γε καὶ μέγα δῶκε
Χαίρει ἔρ' δῶκεν, καὶ τέρεται ὅρ' ἢ θυμόν.
Ὅς δ' ἐκὼν αὐτὸς ἐλπιται, ἀναδ' εἴηφι πιθήσας,
Καί τε σμικρὸν ἔορ, τότ' ἐπάχνωσεν φίλον ἦτορ.
Εἰ γάρ κεν ἢ σμικρὸν ἢ σμικρὸν καταθεῖο,
καὶ θαμὰ τ' ἔρ' ἔρ' εἰς, ἴαχα ἐκὼν μέγα ἢ τὸ γυνοῖο.
Ὅς δ' ἐπ' ἐόντι φέρει, ὁ δ' ἀλύξετ' αἰθοπα λιμόν.
Οὐδὲ τό γ' εἰς οἶκον κατακείμενον ἀνέρα κηδεῖ,
Οἴκοι βέλτορον εἶναι, ἐπεὶ βλαβόρον τὸ θυρήει.
Ἐδολὸν μ' παρ' ἐόντ' ἐλέει, πῆμα δὲ θυμῷ
Χρηίζωμ ἀπεόντ' ἄσ' σε φραζέει ἀνώγα.
Ἀρχομένους δὲ πίθω καὶ λήγοντ' ἰορέεσθαι,
Μεσσοῖσι φείδει. δεινὴ δ' ἔστι πύθμην φειδῶ.
Μισθὸς δ' ἀνδρὶ φίλῳ εἰρημνέει ἀρκίον ἔσω.

Καί τε

Dammum uicinus malus, auxilium bonus ingens,
Atq; bonum nactus uicinum, est nactus honorem,
Nec res, uicinus ni sit malus, ulla peribit.
A uicino aliquid capias si mutuò, eadem
Mensura, ac non si possis sine fœnore redde,
Indigus ut rursum nullam patiare repulsam.
Ne mala lucra pares, mala lucra æqualia damnis.
Sis charus charo, uisentem inuise uicissim,
Quiq; dedit, reddas, nil da, qui nil dedit unquam.
Danti aliquis dedit, ac nil danti quis dedit unquam?
Dos bona, sed nunquam bona mortifera ulla rapina.
Qui dat sponie lubens, quamuis hic grandia præstet
Munera, lætatur, facit atq; hoc corde sereno.
Qui uero ipse rapit, nullo remorante pudore,
Sit quamuis paruum, cruciatum hinc pectore sentit.
Nanq; super paruum si paruum apponere cures,
Sæpius & facias, citò magnus fiet aceruus.
Effugit ille famem, præsentem qui auget aceruum.
Sufficit hoc minime quod cella penaria seruat.
Esse domi præstat, nam damnosum foris esse.
Dulce est de cumulo præsentis sumere, contrà
Est graue egere aliquare absente, hinc sis memor horum.
Dum plenum est fermeq; uacet uas, largius hauri,
In medio parcas, in fundo parcere serum.
Dicta prius merces famulo detur, idq; benigne,

Et cum fratre iocans cura tum testis ut adsit,
Fidere sæpe nocet, nocet & diffidere sæpe.
Ne fucata tua spoliet te mente caueto
Foemina, blanda, loquax, nidi damnosa uorago,
Confidit furi, qui confidit meretrici.
Hinc patrias seruet dilectus filius ades,
Sic tibi res crescent, procedentq; omnia dextrè:
Fac moriari senex gemina ex te prole relicta,
Nanq; Ioui facile est locupletes reddere plures,
Curaq; multorum maior, plus fertur in arcam.
Si cupias summis quoq; tu ditescere uotis
Perse, sic facito, usq; laborem annecte labori.

LIBER SECVNDVS.

Pleiadas cernens orientes demete frugem,
Vomere uerte solum quū submerguntur in undas.
At bis uicenas latitant noctesq; diesq;,
Hinc iterum apparent impletis mensibus anni,
Tempore quo primum incipiunt splendere falces.
Hæc lex aruorum est cunctis seruanda colonis,
Siue habitent illi rauci prope littora ponti,
Pinguia siue colant in uallibus arua remota
A ponto procul. At nudus sere, nudus arato,
Et nudus metito, Cereris si in tempore cuncta
Officia exoptes curata, ut tempore crescant

Quæq;

Καί τε κασιγνήτω γέλασας ἐπὶ μάρτυρα θέσθ.
 Πίστις δ' αἶψά οἱ ὥς καὶ ἀπιστία ὠλεσεν αὐδρας.
 Μὴ δὲ γυνή σε νόον πυροσόλος δ' ἀπατάτω,
 Αἰμύλα κωτίλλασσε, τέλει διφῶσα καλῶ.
 Ος δὲ γυναικὶ πέποιθε, πέποιθ' ὄγε Φιλῆτες.
 Μάνορχυς δὲ πᾶσι σώζει πατρῷον οἶκον
 Φορβέμελν, ὥς γὰρ πλῆτος ἀέξετ' ἐν μεγάροισι.
 Γηραιὸς ἢ θανόις ἐτόρον πῦρ δ' ἐγκαταλείπων.
 Ρῆα δ' ἐκν πλεόνεσι πόροι ζεὺς ἀσπεῖον ὄλβον,
 Πλείων ἢ πλεόνων μελέτη, μέζων δ' ἐπιθήκη.
 Σοὶ δ' εἰ πλὺτον θυμὸς ἐέλδετ' ἐν φρεσὶν ἥσι
 Ωδ' ἐρδισιν, ὄργων δ' ἐπ' ὄργῳ ἐργάζεσθαι.

ΗΜΕΡΑΙ ΒΙΒΛΙΟΝ Β.

Πληκιάδων ἀτλαγηνέων ἐπιτελλομένων
 Αρχεὸν ἀμνητοῖ, ἀρότιο ἢ διανομήτων.
 Αἱ δὲ νύκτας τε καὶ ἡμέρας τεσσεράκοντα
 Κεκρύφαται, αἷλις δὲ πῶδε πλομὴν ἔχοντα
 Φαίνονται, τὰ πρῶτα χαραιομύοιο σιδήρου.
 Οὗτός τοι πείδων πέλετ' νόμος, οἳ τε θαλάσσης
 Εγγύθι ναετᾶσ', οἳ τ' ἀγχεα βροσῆεντα,
 Γόντ' οὐ κυμαίνοντες ἀπὸ πῶθε πτόνα χῶρον
 Ναέσσι, γυμνὸν σπείρειν, γυμνὸν ἢ βοωτῆιν,
 Γυμνὸν δ' ἀμᾶδι, εἴ χ' ὦρεα πάντ' ἐθέλῃσιν
 Ἔργα κομίζεσθ' ὁμήτορος, ὥς τοι ἔκαστε

Ὡς αἰξήται, μή πως τὰ μετὰ χερσίν,
 Πτώσας ἄλλοτρίους οἴκους, καὶ μηδὲρ ἀνύσσης.
 Ὡς κὴ νῦν ἐπ' ἐμ' ἤλθες, γὰρ δέ τοι οὐκ ἐπιδώσω.
 Οὐδ' ἐπιμετρήσω, ἐργαζέσθου νήπιε Πέρση,
 Ἔργα τὰ τ' ἀνθρώποισι θεοὶ διατεκμήραντο,
 Μὴ ποτε σὺ πάϊδες γυναικί τε θυμὸν ἀχλὺν
 Ζητούνης βίβου κ' ἤ γέτονας, οἱ δ' ἀμελῶσιν.
 Δίς μ' ἄρ' κὴ βίς τάχα τούξαι, ἢ δ' ἔτι λυπῆς,
 Χρήμα μ' ὅ πρῆξις, σὺ δ' ἐτώσια πολλὰ ἀγορεύ-
 αχθῆς δ' ἔσται ἐπ' ἐὼν νόμος, ἀλλὰ σ' ἀνώγα (σφς.
 Φράζεσθ' ἡρώων τε λύσιν, λιμοῦ τ' ἀλεωρῶ.
 Οἶον μ' πρῶτις, γυναικί τε βουῶν τ' ἀροτῆρα,
 Κτητῶν ὅ γε μετ' ὧν, ἦ τις ἔτι βουῶν ἐποιτο,
 Χρήματα δ' εἰς οἶκον πάντ' ἀρμυῖα ποιεῖσθαι,
 Μὴ σὺ μὲν αὐτῆς ἄλλον, ὅ δ' ἀρνῆται, σὺ ἢ κτητῶν.
 Ἡ δ' ὥρην παρὰ μέγιστον μινύθει δέ τοι ἔργον.
 Μὴ δ' ἀναβάλλεσθ' ἐστ' αὐριον ἐστ' ἐννηφιν.
 Οὐ γὰρ ἐτωσιοδργὸς ἀνὴρ πῖμπλοσι καλὴν,
 Οὐδ' ἀναβαλλόμενος. μελέτη δέ τοι ὄργον ὀφέλ-
 λει δ' ἀμβολιόργος ἀνὴρ ἄταισι παλαίῃ. (λδ.
 Ἡμεῖς δ' ἡ λήγει μὲν ὅξ' ἡελίοιο
 Κανύματ' ἰδαιλίμω, μετ' ὠρινὸν ὀμβρῆσαντος
 Ζηλὸς ἐειδένῃ, μετὰ ἣ βέπειτ' βρότος χρῶς
 Πολλὸν ἐλαφρότ' ὅξ'. Διὶ γὰρ τότε σέριος ἀσὴρ
 Βαίον ὑπὲρ κεφαλῆς κηρὶ φέρον ἀνθρώπων,
 ἔρχεται

Quæq; suo, ne quando, grauis dum uexat egestas,
Frustra mendices aliena per ostia uictum,
Vt qui nunc ad me uenisti, at non dabo quicquam
Aut dono aut usu, sed Perse stulte labora,
Ipsi terricolis Dij constituere laborem,
Ne cum filiolis cum coniuge pectora tristis
Panem à uicinis quæras, ipsiq; repellant.
Forstian accipies bis térue, at si inde molestes
Efficies nihil, in uanum sed plurima dices.
Sed quid uerba iuuant? hortor memor esto parare
Ipse, seram unde famem places, ac debita soluas.

Primum ædes, famulam, taurum qui ducat aratrum,
Emptam, non ductam, tua quæ iumenta sequatur.
Hinc memor apta tuæ domui instrumenta parato,
Ne poscas alium illa, et eo ludare negante.
Tempora diffugiunt, inceptaq; res caret auctu.
Ne differ sub cras opus, adq; diem inde sequentem,
Nam sua desidiâ sectans replet horrea nunquam,
Nec cunctator iners: studium rem promouet unum,
Hinc est lucta pigro cum paupertate perennis.

Cum deseruerit Phœbeæ lampadis ignis,
Atq; calor sudorificus, cum Iuppiter imbrem
Mensibus autumnî fundit, corpusq; leuatur
Humanum, ac recipit uires (quia Sirius horis
Per lucem exiguis, hominum tunc imminet ardens

Verticibus, uerum sese plus nocte fatigat)
Deniq; cum cariem contemnit secta securi
Sylua, & fundit humi frondes, cessatq; uirere,
Cedere materiam è syluis tum sis memor aptam,
Vt mortariolum tripedale, trium cubitorum
Pistillum, atq; axem rescato septipedalem:
Octo pedum si sit, tum malleus absindatur,
Tres palmās rota habens, sit denas currui habenti,
Plurima ligna incurua seces, dentale per arua
Aut montem quæres, inuentum confre ad ædes
Ilignum, nam tale haud frangitur inter arandum,
Si clauis buri, Cereris qui munia tractat
Rusticus infigens, temoni adiunxerit apte.
Sed tibi sub tecto fabricans duo aratra parato
Perfectum ac rude, nam multo præstantius est sic,
Nempe uno fracto, tum tauris alterum ut addas.
Temonēs ualidos de lauro ulmoq; recides,
Ex quercu buris, dentale ex ilice fiat,
Sintq; nouem annorum tauri, his firmissima membra,
Conueniuntq; operi medio æui flore uigentes,
Non illi inter opus miscentes prælia, aratrum
Frangent, inceptumq; ita opus linquent sine fructu.
Hos numerans annos uir quadraginta sequatur.
Postquam edit panem morsus quater octo tenentem,
Sollicitus rectum curet tum ducere sulcum,

Ερχετ' ἡμάτω, πλείον δὲ τε νυκτὸς ἐπαυρεῖ.
Ἡμ' ἀδηνότατ' ἐλετ' τιμῆϊσ' ἀπὸ δ' ἡρώ
Υλῆ, φύλλα δ' ἐραβεχέει π' ὀρθοῖό τε λήγει,
Τῆμ' ἄρ' ὕλοτομῆϊ μεμνημένω ὤειον ὄργον.
Ολμοι Μ' ἱππόδωρ τάμνῃ, ὕπορον ἢ ῥίπικω,
Αξονάβ' ἐπ' ἀπόδ' ἰω. μάλα γὰρ νύθι ἀρ' ἰδὼν ἔτω.
Εἰ δὲ κεν ὀκταπόδ' ἰω ἀρ' ἐν σφύραν κετ' αἰμοιο.
Τεισσίθαμοι δ' ἄφ' ἡμ' τάμνῃ δ' ἐκαστὸν ὥρῳ ἀμάξῃ
Πολλ' ὡς καμπύλα κᾶλα, φέρῃ ἢ γύμν' ὅτ' αὖ
Εἰς οἶον κατ' ὅρος διζήμῃ ἢ κατ' ἀρ' ἔσταν (εὐρῆς
Γεῖνινον, ὅς γ' ὡς βασίλ' ἀρ' ἔν' ὀχυρώτατός ὄσιν.
Εὐτ' αὖ ἀβλῶαίης διμῶος γ' ἐλνύματι πῆξας
Γόμφοισιν πελάσας πρὸς ἀρ' ἔσταν ἰσοβοῖ.
Δοιὰ δὲ θεᾷ ἀρ' ὄρα πονησάμεν' ἢ οἶον
Αὐτόγυον ἐν πηκτῇ, ἐπεὶ πολὺ λῶϊον οὕτω.
Εἰχ' ἐτόρον γ' ἀξίως ἐτόρον ἢ ὡς βασίλ' βάλοις,
Δάφνης δ' ἢ π' ἐλέως ἀκνώτατοι ἰσοβοῖς
Δρυὸς ἐλνύμα πρίνθ' γύμν', βόε δ' ἐνναετήρῳ
Αρσενε κεκτῇ. τ' γὰρ ὀγν' ὅκ' ἀλαπαδνόν,
Ἡβης μέτρον ἔχοντε, τὸ ὄργ' ἀξίως ἀρίσω.
Οὐκ αὖ τῶ γ' εἰσάντες ἐν αὐλακι καμνὸν ἀρ' ὄ-
Αξίαν, τ' δ' ὄργον ἐτώσιον αὐθι λίποιεν. (τρον
Τοῖς δ' ἅμα πρὸς ἀρ' ἔσταν αἰζήσας ἐποιτο,
Αρ' ὄν δ' ἐπ' ἡβῆς τ' ἀρ' ἔσταν ὀκταβλῶμον,
Ὅς ἢ ὄργον μελετ' ἰβῆσαν αὐλακ' ἐλαύνει,

Μηκέτι παπῆάνων μεθ' ὁμήλικας, ἀλλ' ὡπὶ δ' ἄρ' ὄρω
Οὐμὸν ἔχωρ, τ' δ' ὅτι νεώτορ' ἄλλ' ἄμεινων
Σπέρματα δαΐδαδ', ἢ ἐπιππορίην ἀλέαδ'.
Κυρότορ' ὡπὶ ἀνὴρ μεθ' ὁμήλικας ἐπ' οἴηται.

Φράζεαι δ' οὐτ' αὖ φωνὴν γεράνδ' ἐπακὸς ἤς.
Ἦτορ' ἐκ νεφέων γνικύσια κεκληγυῖης,
Ἦτορ' ἀρότοιο τε σῆμα φέρει, ἢ χέματ' ὥρην
Δεικνύει ὁμβρίων, κραδίηρ δ' ἐδίακ' ἀνδρὸς ἀβ' ὅς
Δηϊό τε χορτίζει ἑλικας βόας ἐνδορ' ἐόντας. (πεω.
Ρηϊδίον γ' ἐπ' εἰπεῖν, βόε δ' ὅς ἄμαξαν,
Ρηϊδίον δ' ἀπαντῶαδ', πάρα δ' ἔργα βόεσσιν
Φησὶ δ' ἀνὴρ φρενέας ἀφνειὸς τῆξαι ἄμαξαν
Νήπιος, ὅδε τὸτ' οἶδ', ἐκείτ' δ' ἔτε δόρατ' ἀμάξης
Τῶν προδόν μελέτω ἔχμεν οἰκίῃα θέσσαι.
Εὐτ' αὖ δὴν πρώτισ' ἄροτ' ὀνητοῖσι φανείη,
Δὲ τὸτ' ἐφορμηθῶναι ὁμῶς διμῶες τε καὶ αὐτὸς,
Αὐτὸν καὶ διόρην ἀρόωμ ἀρότοιο κατ' ὥρην.
Πρῶτ' ἄλλα σπύδιον ἵνα τοι πλήθωσιν ἄρ' ὄρει.
Εἴαει πολὺν, θέρεθ' ἢ νεωμνὴν ὅς ἀπατήσῃ.
Νεῖον δ' ἀπείρειν ἐπὶ καὶ ζῆσσαν ἄρ' ὄρει,
Νεῖος ἀλεξιαρῆ, παίδων θυκλήτῃρα.

Εὐχεαι δ' ἐπὶ χθονίῳ διμήτορι θ' ἀγνῆ,
Εκτελέει βεῖθειρ διμήτορ' ἰδὸν ἀκτῶν.
Ἀρχάμενος τὰ πρῶτ' ἀρότρεσ' ὅταν ἄκρον ἔχεται
Χερὶ λαβὼν ὄρπηκα, βοῶν ὡπὶ νῶτον ἵκναι

Ενδορὸν

Ad socios non respiciens, sed pectore toto
Incumbens operi: non iunior aptior illo est
Spargere sementem, & loca semine sparsa cauere.
Iunior ad socios crebro uaga lumina flectit.

Obserua si quando gruis uox clangit ad aures,
Nubibus ex altis dantis tibi signa quotannis:
Nam fert signa soli uertendi, & tempora brumæ
Indicat: at bobus uenit ipsa ingrata carenti.
Inclusas stabulo uaccas tum pascito fœno.
Dicere per facile est, cum bobus des rogo currum,
Et facile abnuere est, proprijs bobus labor instat
Vir cordatus ait, currum compinge tibi ipse.
Stultus at hoc nescit, centum is sibi ligna requirit.
Sed tu cuncta domi curato negocia primum,
Et simulac ipsum iam tempus uenit arandi,
Tum quoq; cum famulis insistas ipse labori.
Humidus & siccus sit ager quum scindis aratro,
Mane bene aggrediens, spicis onerentur ut arua.
Vere solum profcinde, iteratum haud fallet in æstu.
Esto noualis ager cui uis committere semen.
Dira nouale arcet, puerorum est blandaq; nutrix.

Terreno fac uota Ioui, Cereriq; pudicæ,
Ut placidi pleno dent arua grauescere foetu.
Fac uota aggrediens terram sulcare, manuq;
Corripiens stiuam, stimulas quum dorsa trahentum

Vimine

Vimine taurorum: sed tunc te ponè sequatur
Rastrâ puer portans, quum mandas semina terræ,
Isq; auibus semen cælando negocia ponat,
(Sedulitas homines iuuat, at socordia ledit)
Sic grauis in terram fructu nutabit arista.
Siquis tuo placidus Deus annuat inde labori,
Eijce tum uasis quas fecit aranea telas,
Et cunctis plenis uictu letabere uisis,
Inueniet te uer epulantem, non eris unquam
Indigus alterius, sed opus tua ope alter habebit.
Sed tibi solstitio brumæ si terra subacta est,
Raras immittens genibus refecabis aristas,
Dragmata pauca ligans, reptansq; in puluere tristis,
Corbe uehes messëm, paucis erit illa stupori.
Nunc etenim magni Iouis hæc, nunc illa uoluntas,
Ac homini illius mens perscrutabilis ægrè.
Quod tibi si serò sit aratum, hæc una medela est,
Tempore quo primum coccyzat in arbore coccyx,
Humanasq; suis demulcet cantibus aures,
Tum triduum totum si fundat Iuppiter imbrem,
Qui non desituat bouis aut uestigia uincat,
Primus ita æque multa metent & serus arator.
Pectore cuncta tene memori, nec tempora cani
Te lateant ueris, nec tempus quo cadit imber.
Fabrorum uitato focos, nugæq; calentes

Tempore

Ενδρουορ ἐλκόντων μεσάβω, ὁ δὲ τυτθὸς ὀπιδὼν
Δμῶος ἔχωρ μακέλλω, πόνου ὀρνίθεαςι τιθεῖν,
Σπέρματ' αὖ κακκρὺ πῶν (δύθυμοσιὴν γὰρ αἰείσῃ
Θνητοῖς ἀνθρώποις, κακθυμοσιὴν δὲ κακίῃ)
Ὡς δὲ κεν ἄδρουσιὴν σάχυσ νοῦοιεν δ' ἄρ' αἶ,
Εἰ τέλος αὐτὸς ὀπιδὼν Ὀλύμπιος ἐδὸλ' ὀπάζοι.
Εκ δ' ἄγγεωρ ἐλάσειας ἀρ' ἀλχίαι, καὶ σὲ ἔολπα
Γηθήσῃ βιότοιο ἐρδύμνον γ' ἔδωρ ἐόντ' ὅ.
Εὐοχέωρ δ' ἴξεαι πολίον' ἔαρ, ὅδ' ἔπ' ἄλλος
Αὐγάσειαι, σέο δ' ἄλλος ἀνὴρ κεχρημένος ἔσται.
Εἰ δὲ κεν ἡελίοιο βροπῆς ἀρόης χθόνα διῖαν,
Ἥμιν ὅτ' ἀμῆσεις ὀλίγον ποδὶ χειρὸς ἔεργων,
Αντία δὲ σμύων' κεκρυμμένη ὅτ' ἄμα λὰ χείρων.
Οἴσεις δ' ἐν φορμῶ, παῦρον δ' ἐσὲ θηήσονται,
Ἀλλοτε δ' ἄλλοιός ζῶός νόος αἰγιόχοιο.
Αργαλέος δ' αὐδρεῖσι κ' ἔθνη τοῖσι νοῆσαι.
Εἰ δὲ κεν ὄψ' ἀρόσης, τόδε κεν βί φαρμάκων εἴη,
Ἥμος κόκκυξ κοκκύζει δρουὸς ἐν πετάλοισι,
Τὸ πρῶτον τέρπ' ἔτε βροτὸς ἐπ' ἀπείρονα γαῖαν,
Τῆμος ζεὺς υἱοὶ τρίτω ἡματι μινδ' ἀρλήγοι.
Μήτ' ἄρ' ἐπ' ὀρβάλλων βοὸς ὀπλήρ, μήτ' ἀρ' λείπων
Οὕτω κ' ὄψ' ἀρότης πρωτηρότη ἰσοφαιρίζει.
Ερ θυμῶ δ' ὅτ' πάντα φυλάσσει, μινδ' ἐσὲ λήθοι,
Μήτ' ἔαρ γινόμενον πολίον, μήτ' ὤλεος ὄμβρος.
Γὰρ δ' ἔθνη χάλκ' ὅτ' ὀπλήρ ὅτ' ἐπ' ἄλλ' αὖ λείχλω

Ὡς χειμὸν ὅπότε κρύος ἀνέρας ἔργον
ἰχάνει, ἔνθα κ' ἄοκν' αὐτὴν μέγαν οἶκον ὀφέλλει,
Μὴ σε κακοῦ χειμῶν' ἀμυχάνει κατὰ μαρτυρίαν
Σαῶ πονή, λεπτὴ δὲ παχὺ πῶδα χρεὶ πύλοισι.
Πολλὰ δ' ἄοργος αὐτὴν κενεὴν ὦλ' ἐλπίδα μίμν',
Χρηίζωρ βίοτοιο, κακὰ προσελέξατο θυμῷ.
Ἐλπίς δ' ἔκ' ἀγαθὴν κεχημῆνός ἀνδρα κομίζει,
Ἥμλων γν' ἐλεγχέτω μὴ βί' ἄρκει' εἶναι.
Δάκνυνε δὲ δ' μῶεσσι θεόδους ἐπὶ μέσσοις ἔοντο.
Οὐκ αἰεὶ θεῶ' ἐοσέταί, ποιῆσθε καλίας.
Μῆνα δὲ ληναῖονα καὶ ἡμάτα ἐσθλοῖα πάντα,
Τοῦτον ἀλδύαδ', ὅτ' ἐπ' ἀλδύας, αἰτ' ὠδὶ γαῖαν
Γινδύσαντο βορέας, δυσπλεγεῖς τελέθωσι,
Ὅσε δ' ἄρ' ὀρέων ἐπὶ πόρῳ θυρεὶ πόντω
Ἐμπνύσας ὥρινε, μέμυκε δὲ γαῖα καὶ ὕλη.
Πολλὰς δὲ δρυὸς ὑψιμόμους ἐλάτας τε παχείας
Οὐρεῶ' γν' βήσους πλυνᾶ, χθονὶ πούλυβοτείρῃ
Ἐμπίπῳ, καὶ πᾶσα βοᾶ τότε νήριτο ὕλη.
Θῆρες δὲ φρέσσο', ὄρεας δ' ἔσθ' ἐξέθνητο.
Τῶν καὶ λαχὼν δ' ἔρμα κατασκιον. ἀλλὰ νῦν κ' ὅτ'
Ψυχρὸς ἐὼν δίασσι διασυσέρνων πόρ' ἔόντων,
Καὶ τε δ' ἰατρῶν βοὸς ἔχεται. ὅδ' ἐμὴ ἴχει,
Καὶ τε δ' αἶγα ἄσσι τανύτριχα, πῶσα δ' ὅτ'
Οὐνεκ' ἐπ' ηττανὰ τρίχες αὐτῶν δ' ἰατρῶν
Ἰς ἀνέμο βορέας, τροχαλὸν δὲ γέροντα τίθησι.

Καὶ

Tempore brumali, quum frigora corpus adurunt,
Tum propriæ domui uir prospicit omnia gnauius,
Ne te sæua dies hyems deprendat egenum,
Constringatq; pedem manus attenuata tumentem.
Multa uir ignauus, dum se spe pascit inani,
Indigus interea uictus, mala corde uolutat:
Nanq; potest inopem minime spes pascere, pigra
Ocia sectantem, & tenuis cui copia rerum.
Tu media exerce famulos æstate labore,
Non erit usq; æstas, curate in tempore nidos.

Excoriatorem pecudumq; hominumq; Decembrem
Euita studio summo, glaciemq; molestam,
Quæ per humum Borea solet indurescere flante.
Is per Thraciam equis claram flans, Oceanoq;
Incumbens, mugire facit terramq; nemusq;,
Alticomas quercus, ornosq; ex monte profundam
Deiicit in uallem, rapiens radicibus imis
Flamine præcipiti, strepitu boat ardua sylua,
Tumq; feræ exhorrent, caudasq; sub inguina ponunt,
Densa licet pellis setisq; pilisq; sit ipsis,
Sic tamen armatas Boreæ uis frigida transit.
Nec bouis hunc arcet tergo, sed ad intima perflat,
Perflat & hirsutas capras, sinit esse bidentes
Immunes, anno nam toto in corpore lanæ
Perdurant: facit ille senes incedere curuos.

At non

At non mollicutes infestat uirginis artus,
Quæ manet intra ædes matri coniuncta paternas,
Nescia adhuc quid amor, quid sint tua facta Dione,
Undiq; sed tenerum corpus bene lota, oleoq;
Perlita odorifero, tectum intra nocte quiescit,
Tempore quo polypus proprios depascitur artus
In gelido recubans antro, madidoq; cubili.
Nondum etenim inuitat sua lûstra relinquere Titan,
Qui super Aethiopum populos incedit & urbes,
Tempus ad exiguum se terræ ostendit Achiuæ,
Syluicolæq; feræ tunc undiq; quotquot inermes,
Quotquot cornigeræ, stridentes dentibus, altas
Percurrunt syluas, resq; omnibus est ea cordi,
Quæ sitisq; diu in latebris sua corpora sternunt,
Sed similes homini, baculus cui tertius est pes,
Cuiq; est iam fractû dorsum, & dependet humi frons,
Huic similes, inde aufugiunt ubi nix iacet alba,
Tunc, quod mando, tuum corpus bene uestibus arma,
Indue talarem tunicam, superindue chlanam,
Staminibus raris inducas licia densa,
Inijceq; hinc uestem, ne horrescant frigore crines,
Néue tibi horriduli, rectiq; in corpore surgant,
Induc perones pedibus de tergore tauri
Fortiter occisi, prius intus crinibus opplens,
Et bruma aduentante, bouis tibi consue neruo

Pelles

Καὶ δὲ παρθενικῆς ἀπαλόχρους δὲ δίασιν,
 Ἦτε δόμων γν'τόδι φίλη παρὰ μητρὶ μέμνει,
 Οὐ πω δ' ἔγ' εἰδ' ἤα πολυχρῦσσ' ἀφροδίτης,
 Εὖ τε λουσαμένη τέργνα χροῶ, καὶ λίπ' ἐλαίῳ
 Χειραμένη, νυχὴν καὶ ταλέξετα γν'δύθην οἴκῳ,
 Ἦματι χειμῶνι δ' ὅτ' ἀνόςετο δὴ πόδα τένδει,
 Εἰς τ' ἀπύρῳ οἴκῳ καὶ γν' ἦθεσι λουγαλέοισιν.
 Οὐ γὰρ οἱ ἥλιος δάκνυ νόμον ὀρμηθῆναι,
 Ἀλλ' ἐπὶ κυανέων ἀνδρῶν δ' ἡμῶν τε πόλιν τε
 Στρωφᾷται, βράδιον ἢ πανελλῶσι φαίνει.
 Καὶ τότε δὴ κόραοι ἐν ἡκόροι ὑληοῖται,
 Λυγρὸν μυλιόωντες ἀνὰ δρόμα βηοσῆντα
 Φόβυγσιν, καὶ πᾶσι γν' φρεσὶ ἄσπερ μέμηλιν.
 Οἱ σκέπα μαιόμνοι πυκινὰς κορυθμῶνας ἔχουσι,
 καὶ γλάφυ πᾶσι γν', τότε δὴ τρίποδι βροτῶ ἴδι,
 Οὐ τ' ὡς νῶτα ἔαγε, κέρη δ' εἰς ὄδας ὀρᾷται,
 Τῷ ἱκέλοι φοιτῶσιν ἀλδύομνοι νίφα λευκῇ,
 Καὶ τότε ἔοσαδὶ δρόμα χροὸς ὡς σε λευκῷ,
 Χλαῖνάν τε μαλακῇ καὶ τέρμιόνοντα χιτῶνα.
 Στήμονι δ' γν' πᾶν ῥω πολλὴν κρόνη κενύσαδὶ,
 Τῷ πόδεσσιν ἵνα τοὶ τρίχες ἀτρεμέωσι,
 Μηδ' ὀρθαὶ φείσσωσιν ἀειρόμεναι κατὰ σῶμα.
 Ἀμφὶ δὲ ποσσὶ πᾶσι δὴλα, βόας ἱφικταμύνοιο
 Ἄρμιν καὶ δὴλαδὶ, πῆλιν γν'τόδιε πυκνὰς.
 Πρωτόγνων δ' ἐρίφ' ὅποτα κρύος ὤμιον ἔλθοι,

D

Δέρμα

30 Δέρματα συρρῶ πῆμνόν ὤρω βοός, ὅφρ' αὖτ' ἰώται
 γένοιτο ἀμυβόλη ἀλείω. κεφαλῇ μὲν δ' ὑπὸ ῥέθρῳ
 Πίλον ἔχωρ' ἀσκητόν, ἵν' ὅατα μὴ καταδύνη.
 Ψυχὴν γὰρ τ' ἡὼς πέλεται βορέας πείσονται.
 Ἡῶος δ' ὕδ' ἰγῶν ἀπ' ὄραν' ἀσδρόνεται.
 Ἀὐρὴν πυροφόρον τέταται μακάρων αὖτ' ὀργαῖς,
 Ὅστε ἀρυσάμενος ποταμῶν ἀπὸ αἵμ' ναόντων,
 Ὑψὺ ὑπερ γαίης ἀρθεῖς ἀνέμοιο θυέλη.
 Ἄλλοτε μὲν θ' ὕει ποτὶ ἑσπέρῳ, ἄλλοτ' ἄκσι
 Πυκνὰ θεοκίς βορέα νέφεα κλονέονται,
 Τὸν φθαμένον ἔργα τελέσας, οἶκον δὲ νέεσθαι,
 Μὴ ποτὲ σ' ὄρανόβην σκοτόν νεφος ἀμυβόλη
 χῶτά τε μυδιαλέων θείη κ' ἱμάτα δέυσῃ, (ψῆ.
 Ἀλλ' ὑπαλούσας). μῆν γὰρ χαλεπώτατος ὅτ'
 Χειμέριος, χαλεπὸς πρὸ βῆλός, χαλεπὸς δ' αὖτ' οἰς,
 Τῆμος θῶμισυ βροτῶν, αὖτ' δ' αἰεὶ τὸ πλεονεῖν
 Ἀρμαλῆς. μακρὰ γὰρ ἐπὶ ῥέθοι θυφρόναί εἰσι.
 Ταῦτα φυλασσόμεν τε τελεσμένον εἰς γέναιον,
 Ἰσοῦν δὲ νύκτας τε καὶ ἡμέρας εἰσὸς ἑν αὐτῇ
 Γῆ πάντων μήτηρ καὶ πόρ' ἀνιόντων γένεαι.
 Εὖ τ' αὖ ἐξήκοντα μετὰ ῥοπὰς ἡελίοιο
 Χειμῆρ' ἐκτέλεσθαι ζεὺς ἡμέρας, διήρα τὸτ' ἀσῆρ
 Ἀρκτοῦρον πολὺν ἰδὸν ῥόον ὠκεανοῖο,
 Πρῶτον παμφαίνων ἐπιτέλλεται ἀκροκύνεφατος.
 Τόνδε μετ' ὀρθρογόῃ πανδίωνι ὦρτο χελιδών,

Pelles hœdorum, ut late imponantur ad imbrem
Pellendum dorso, crinesq; caputq; galerus
Arte laboratus tegat, ut ne aures madefiant.
Frigus in aurora sæuum est aquilone ruente,
Astriferoq; cadens in terram ex æthere mane
Aër fœcundans segetem, super arua resedit,
Qui primum liquidis fluuiorum hauritus ab undis,
Hinc ui uentorum è terra sublatus in altum,
Nunc pluuiam sub noctem adfert, nunc flamina gignit,
Vndiq; Threicio nubes aquilone ciente.
Hunc tu præueniens aëto pete tecta labore,
Ne properans cœlo te fors nebula occupet atra,
Et madidum corpus, uestesq; intingat in imbre:
Hinc præuitato, mensis sæuissimus hic est
Brumalis, grauis & pecori & mortalibus ipsis.
Pabula iumentis tum parcius obijce, uerum
Plus homini apponas, quoniam longissima nox est.
Hæc obseruato, dum impletis mensibus anni
Aequa dies fuerit nocti, & dum denuò mater
Cunctorum tellus fructus ferat alma recentes.

Quum post solstitium brumæ regnator olympi
Sexaginta dies confecerit, illico deinde
Oceanî Arcturus sacris releuans caput undis
Exoriitur, fulgens noctis uenientibus umbris.
Hunc post, lugubris rege ex Pandione nata

Ad uer primum oculis hominum se ostendit hirundo,
Huius præueniens aduentum incidito uites.

Quum calida è terra reptat testudo per agros
Pleiades fugiens, tum tempus mittere uites,
Sed falces acue, atq; in messem mittito seruos.
Desere mane torum, & ualeat confessus in umbra
Temporibus messis, quum Phœbus corpus adurit.
Sed properans cura, ut fructus sub tecta uehantur.
Surgito mane, tibi ut uictus contingat abunde,
Conficitur facile pars terna mane laborum,
Aurora acceleratq; uiam, acceleratq; laborem.
Multi iter inceptare solent illius ad ortum,
Bobus & iniicitur tum multis pondus aratri.

Carduus in pratis quum floret, & ore cicada
Arboribus latitans dat acutum stridula cantum
Crebro alas quatitans, operosæ æstatis in hora,
Tunc capræ pingues, tunc & mollißima uina,
Foemina tunc coitus auidißima, languidus est uir,
Nam capiti & genibus uires Canis æstifer aufert,
Corpus & exuccum iacet æstu: at saxe a tum te
Vmbra habeat, tumq; adsint Biblina uina, placenta
Lactea, lacq; capræ, quæ non alit ubere foetum,
Nec teneri uituli nondum enixi caro desit,
Hœdorumq; recens natorum: nigra sub umbris
Vina sedens misce, recrea cor dulcibus escis,

Spirantem

Ες φάθ' ἀνθρώποις ἕαρος νέον ἱσταμένοιο,
Τὼν φθάμεν οἶνας ποδὶ ταμένεμν, ὥς γὰρ ἄμειν),
Ἀλλ' ὁπόταν φορέοικος ἀπὸ χθονὸς αὐφύτ' ἀβάνη,
Πληγιάδας φόνυγ', τότε δὴ σκάφος ἐκέτι οἶνέων,
Ἀλλ' ἄρπας τε χαρὰς ἐμὲναι ἐδ' ὡς εὐγείρην.
Φόνυγας δὲ σκιδόρους θώπους, καὶ ἐπ' ἧν κῆτορ
ἔρη γν' ἀμνητοῖ, ὅτε τ' ἥλιος χροά κέρφη,
Τημεδ' ὅτ' ἀπὸ δίδυμ' ἐοῖκα δὲ κάρπορ ἀγείρειν,
Ορθρὸς ἀνίσταμεν, ἵνα τοι βίῃ ἀρῇ ἐῖν.
Ὡς γὰρ τ' ὄργιο βίττω ἀπομείρεται αἶσαν,
Ὡς τοι πωφέρει. ἢ ὁδ' ὅ, πωφέρει δὲ ἐδ' ὄργου,
Ὡς ἥτε φανεία πολέας ἐπέβησε κελόυθσ
Ἀνθρώπος, πολλοῖσι δ' ὡπ' ἱγὰ βροτὶ τίθησι.
Ἡμεῖς δὲ σκόλυμός τ' ἀνθεῖ ἐκχέτα τέτλιξ
Δονδρεῶν ἐφεζόμεν, λιγυρὴν κατὰ χόλ' ἐτ' αἰοδὴν
Πυκνὸν ἔσθ' ἡδ' ὀρύγων, θέρεος καματώδεος ὥρη,
Τημεῖς πτόταται τ' αἶγας καὶ οἶν' ἀείρεται.
Μαχλότατ' ἢ γυναικὸς, ἀφαιρότατοι δὲ τε αὐ-
Εἰσὶν, ἐπεὶ κεφαλὴν καὶ γυναικὰ σείριος ἄρ' ἔλθ' (δρεος
Αὐαλέος δ' ἐτεχρὼς ἔσθ' καὶ ματ' ἀλλὰ τότ' ἦδ' ἔκ
Εἶν' ὡς φαίνετ' ἐκ σκηνῆς καὶ βίβλιν' οἶν' ὅτ',
Μάλα τ' ἀμολγαῖν, γάλα τ' αἰγῶν σβεννυμέναων,
Πρωτόγονων τ' εἰφῶν, ὡπ' δ' αἶθοπα πινέμεν οἶ
Εκ σκηνῆς ἐζόμεν κενόρημένοιο, ἢ πτόρεδωδ' ἔκ, (νομ

Αντίον θυκράειθ' ἀνέμοφ' ἔλαντα πρόσωπον,
 Κρῶνις τ' ἀγναῖς καὶ ἀπορρύντ' ἢ τ' ἀθόλωτ'
 Τεῖς ὕδατ' προχέειν, τὸ δ' τέταρτον ἱέμεν οἶνον.
 Δμάσι δ' ἐποφύειν διημήτορ' ἰδὸν ἀκτιῶ
 Δινέμεν, οὗ τ' αὖ πρῶτα φανῆσθ' ὀφείωνθ',
 Χάριον γ' ὕδατι καὶ εὐφροχάλῳ γ' ἄλωϊ,
 Μέτρω δ' ὀνομίσασι γ' ἀγγεῖσιν. αὐτὰρ ἐπὴν δὴ
 Πάντα βίον κατὰθῆναι ἐπάρμυ' ἔνδον οἴκου,
 Οἷ τ' αἰκορ ποιεῖσθαι, καὶ ἄτεκνον ὄριθον
 Δίξασθ' ἐλόμεναι, χαλεπὴ δ' ἑώπορετις ὄριθ',
 ὣς κύν' αἰσχροδόοντα κομῆν, μὴ φείδεο σίτῃ,
 Μὴ ποτὶ σ' ἡμρόνοιοιτος ἀνὴρ ἀπ' ἡμίμαθ' ἔλκῃ.
 Χόρτον δ' ἐσκομίσαι καὶ συφορτῆν, ὅφρα τοι εἴη
 Βροτὶ καὶ ἡμίονοισιν ἐπικετανόν. αὐτὰρ ἐπεὶ τα
 Διῶας ἀναψύξαι Φίλα γουῶατα, ὣς βόε λυγροί.
 Εὐ τ' αὖ δ' ὀφείωνθ' ὥς σείειθ' ὄν μέσον ἔλθῃ
 Ξρανόν, ἀρκτοῦρον δ' ἐσίδ' ἡρόδοσιόκτυλος ἦώς,
 Ω γέρων, τότε πάντας ἀπύδρεπε οἴκαδε βότρυν,
 Δείξαι δ' ἡελίῳ δέκα ἡμέατα καὶ δέκα νύκτας,
 Πγντε δ' συσκιᾶσαι, ἔκτω δ' εἰς ἀγγεῖα φῦσαι,
 Δώδεα διονύσου πολυγυθεῖθ'. αὐτὰρ ἐπὴν δὴ
 Πληκιάδες δ' ὕαδου τε τό, τε ὀφείωνθ' ὀφείωντος
 Διῶσιν, τότε ἐπεὶ ἀρότ' ἀμνημνέειθ' εἶναι
 Πραῖς. πλείων δ' ἡγεῖσθ' ἀρκτοῦρος εἶναι.
 Εἰ δέ σε νεκροπλῆγος δ' ὑπεμφέλοισι μοῖρος αἰρή,

Spirantem leuiter faciem conuersus ad Eurum,
Et fontem aspiciens sine limo & sine fluentem,
Sed ter aquam funde, & quarta uinum uice misce.

Brachia quum primum profert robustus Orion,
Sacra iube excutiant famuli Cerealia dona,
Area in æquali & uentis regione patente.
Excussam Cererem metire, in uasa reponens.
Quumq; tenes omnē iam structum intra horrea uictū,
Quere domo propria famulum, famulamq; carentem
Prolibus, illa solet quæ lactat inutilis esse.

Pascere cura canem quoq; sit, ne parcito pani,
Ne tua furetur solitus fur stertere luce.
Postremo moneo, ut fœnum paleasq; recondas,
Vnde boues pascas, mulosq;: his omnibus actis,
Tauris deme iugum, & famulis concede quietem.

Quum medio cœlo Canis, Orionq; uagantur,
Arcturumq; aurora uidet sibi stare propinquum,
Collige tunc omnes Perse de uitibus uuas,
Et bis quinque dies noctesq; exponito soli,
Sint & quinque dies sine sole, in dolia sexto
Munera letitiam Bacchi parientia conde.

Postquam pleiades hyadesq;, atq; amplus Orion
Occiderint, tum mox inuertere uomere terram
Esto memor, sic quæq; suo anni tempore fiant.

At tibi difficilis res si sit nautica cordi,

D 4 Tempore

Tempore quo eoa Atlantides Oriona
Vitantes sæuum, pelagi conduntur in undas,
Omnigeni miscent inter se prælia uenti,
Hinc tua nulla mihi tum currat in æquore naui,
Cura sit, ut iubeo, tellurem inuadere aratro.
Nauigium subduc in littus, & undiq; saxa
Aduolue, ut sedeat tutum spiramina contra.
Eijce aquas pluuias, ut ne Iouis imbre putrescat,
Armaratis cuncta ad tua tecum culmina confer,
Carbasa, quæ naui sunt alæ, rite plicato,
Suspendas fumosa super laquearia clauum.
Ipse uiam differ dum tempus uenerit aptum,
Tum nauem æquoreas in aquas deducito, & illam
Mercibus oppleto, unde domum bona lucra reportes.
Sic noster solitus pater est dare uela per undas
Perse chare, bonum uictum hinc æquumq; parabat,
Et semel hâc tenuit cursum, cimensus mare magnum,
Acolica à Cuma soluens cum naue picata,
Non quod diuitias amplas fugiebat, opesq;
Sed paupertatem, mortalibus à Ioue missam.
Haud Helicone procul, miseranda habitabat in Ascræ,
Qui malus ac grauis est, brumaq; æstateq; uicus.
Curandum Perse, tempestiuo omnia fiant
Tempore, sed primam hanc curam res nautica poscit,
Laudato exigua nauem, at res credito magna,

Quo

Εὐτ' αὖ πηϊώδιδε διγύθ' ὀμβριμον δέλωνθ'
φδύγσαι, πίπῃσιρ δὲ ἡδρόσι δέα πόντορ,
Δὲ τότε πωντοίων ανέμων θύσσιρ ἄηται,
Καὶ τότε μηκέτι νῆας ἔχειρ ἐνὶ οἴνοπι πόντῳ.
Γλῶσσι' ἐργαζέσθι μεμνημένθ', ὥς σε κεκδύω,
Νῆα δ' ἐπ' ἡπείρσ' ἐρύσαι, πυκνᾶσαι τε λίθοισι
Γαῖτοθην, ὅφρ' ἴχῳσ' ανέμων μλῆος ὑγρὸν ἀγνῆ,
Χείμαρρον θζδρύσας, ἵνα μὴ πύθῃ διὸς ὀμβρθ'.
Ὅπλα δ' ἐπάρμνα πάντα τεῶ ἐνὶ κέρτεο οἴκῳ,
Εὐχόσμως σολίσας νηὸς πῆδρά ποντοπόροιο.
Πηϊώλιον δ' ὀυργεὺς ὑπὲρ καπνῶ λευμάσαςθ'.
Αὐτὸς δ' ὠραῖον μίμνειρ πλόον εἰσόκην ἔλθῃ,
Ὡς τότε νῆα θολὴν ἄλαδ' ἐλκέμεν, γν' δέτε φόρτον
Ἄρμενον γνῆταιαςθ', ἐν οἴκῳ δὲ κέρδιθ' ἀρῆσαι,
Ὡς πορ' ἐμὸς τε πατήρ κ' ἡ σὸς, μέγα νήπιε Γέρση,
Πλωίξεσκε νηυσὶ βίσι λεχημένθ' ἐδιδού.
Ὅς ποτε ὦ πῆδ' ἦλθε, πολὺν δ' ἔα πόντον ἀνύσας,
Κύμῳ αἰολίδ' αὖ πωλιπῶν, γν' νηὶ μελαίνῃ,
Οὐκ ἄφρονος φδύγων, εἰ δὲ πλῆθ' ὅρμ' τε καὶ ὄλβον,
Ἀλλὰ κακὴν πονήῃς τ' ἔξ' ἑὺς ἀνδρεοσι δίδωσι.
Νάσαςθ' δ' ἄγχ' ἐλικῶνθ' οἰζυρῇ ἐνὶ κώμῃ
Ἄσκη, χεῖμα κακῇ, θέρε δ' ἀργαλέῃ, εἰ δ' ἐποτ' ἐ-
ταῖν δ' ὦ πόρσι δ' ὄρων μεμνημένος εἶμι (διλῆ.
Ὠραῖον πάντων, πῶδ' ἐναυτιλῆς δὲ μάλισται.
Νῆ' ὀλίγῳ αἰνέειρ, μεγάλῃ δ' ἐνὶ φορτίῳ θέσται.

Μείζων μὲν φόρος, μείζον δ' ἐπὶ κέρδει κέρδος
ἔσσεται, εἰ κ' αὖτις γε κακὰς ἀπέχουσιν αἵ τας.
Εὐτ' αὖ ἐπ' ἐμπορίῳ βέλτερος αἰσέφρονα θυμῷ,
Βούληται ἢ χρεῖα τε προφυγεῖν ἢ λιμὸν ἀτόρτον,
Δείξω δ' ἐτοίμῃα πολυφλοίσβοιο θαλάσσης,
Οὔτε ἡ ναυτιλίας σεσοφισμένος, ὅτε τι νηδὺν.
Οὐ γὰρ πώποτε νηὶ γ' ἐπέπλων θυρία πόντον,
Εἰ μὴ εἰς δύβοιαν δὲ αὐλίδος, ἢ ποτ' ἀχαιοὶ
Μείναντες χειμῶνα πολὺν σὺν λαὸν ἄγειραν
Ἑλλάδος δ' ἰδρύης, τοίῳ δὲ καμινυάαικα.
Εὐθὰ δ' ἐγὼν ἐπ' ἀέθλα δαΐφρονος ἀμφιδάμαντ'
Χαλκίδατ' εἰσεπέρησα. Τὰ δ' ἢ προπεφραδμένα πολ
Ἀθλ' ἐθέσαν παῖδες μεγαλήτορες, ἐνθα με φημί
Ὑμῶν νικήσαντα φέρειν τρίποδ' ὠτῶντα.
Τὸν μὲν ἐγὼ μάστιγι ἐλικωνιάδεος ἀνέθηκα,
Εὐθὰ με τοπρῶτον λιγυρῆς ἐπέβησαν αἰοιδῆς,
Τόσσοι τινῶν γε πεπείραμαι πολυγόμφων.
Ἀλλὰ καὶ ὥς ἐρέω ζυγὸς νόον αἰγιόχοιο,
Μῆσαι γὰρ μ' ἐδίδαξαν ἀθεσφάτον ὕμν) αἰείδην.
Ἡματα ποντήκοντα μετὰ τροπῆς ἡελίοιο,
Εἰς τέλθ' ἐλθόντ' ἑρέος καματώδεος ὥρης,
Ἰσραῖος πέλεται θνητοῖς πλῆθος, ὅτε κε νῆα
Καναῶναις, ὅτ' ἀνδρας ἀποφθίσειε θάλασσα,
Εἰ μὴ δὴ πρόφρων γε ποσειδάων γνῶσ' ἰχθῶν,
Ἢ Ζεὺς θανάτων βασιλεὺς ἐβέλησιν ὀλέσσαι.

Quo maior uectura, lucra hoc maiora futura,
Si modo contineant rabiosi flamina uenti.
Quando ad mercatum uertisti pectora, sic &
Debita conaris uitare, famemq; molestant,
Multifoni ostendam pelagi cursusq; modosq;
Non tamen ipse rei, quæ pertinet ad mare, doctus,
Nam nunquam rate sum spaciola per æquora uectus,
Præterquam Eubœam ad uicinam ex Aulide, ubi olim
Argiui à ducibus populi collectio facta est,
Dum sæuum mare ibi tenuit Troiam ire uolentes.
Illuc Amphidamantis ego ad certamina ueni,
Calchidaq; intraui, nam plurima præmia clari
Proclamata uiri statuere: at carmine tum me
Victorem, tripodem auritum retulisse recordor,
Hunc ego suspendi Musis Heliconis honorem,
Primum ibi fecerunt me hymnum tentare sonorum.
Nunc mihi quanta fuit ratiū experientia cernis,
Attamen Aegiochi mentem referabo tonantis,
Nam docuere deæ me sacrum pangere carmen.

Quinquaginta dies post, quàm se uertit ab usto
Sol Cancro, æstatis iam parte cadente suprema,
Est opportunum fluctus intrare marinos.
Non facile franges nauem, aut homines mare perdet,
Perdere si nolit princeps Neptunus aquarum,
Siue deū simul atq; hominum rex Iuppiter altus.

Nanq;

80 H E S T O R I
Nanq; per hos pariter stat cardo boniq; maliq;
Non uarij tum flant uenti, iacet unda quieta,
Tum trahere confidens uentis securus in altum
Nauem, ac sarcinulas impone suo ordine cunctas.
Ne differ reditum, citò sed properato reuerti,
Neu pluuiam autumnì expectes, Bacchumq; recentem,
Insanosq; Noti flatus, hyememq; sequentem:
Nanq; autumnali pluuià comitatus abunde,
Fluctibus horrifonis inum mare concutit auster.

Ast iter est aliud per pontum tempore ueris,
Quum primum apparent frondes in uertice fici
Tantæ, quanta pedum reddit uestigia cornix
Per terram incedens, tum fit uia per uia ponti.
Atq; hic est cursus, qui fit sub tempora ueris.
Sed nulla ille animo nostro ratione probatur
Maturus nimium, datur ægrè euadere cladem.
Attamen hæc homines cæci mente omnia tentant,
Nam miseris anima est dirum mortalibus aurum,
Sed durum oppetere ac submergi gurgite salso est.
Hinc præceptorum uolo te memorem esse meorum,
Nunquam quicquid habes totum committe carinis,
Plura domi linquens, paucissima credito naui.
Nam graue damna pati medijs in fluctibus atris,
Vt graue si plaustrì nimio sub pondere pressi
Axis frangatur, res dispergantur & omnes.

Hinc

Ερῶς γὰρ τέλος ὅστις ὁμῶς ἀγαθῶν τε καὶ κακῶν τε.
 Τῆμος δ' ὕδαρινέσθ' αὔραι ἔπόντος ἀπύμων
 Εὐκλής, τότε νῆα θολῶ ἀνέμοισι πιθήσας
 ἑλκέμεν δὲ πόντον, φόρτον δ' οὐ πάντα τίθεσθ'.
 Σπδ' ἰδὲ δ' ὅτι τάχιστα πάλιν οἶκον δεινέσθ'.
 Μηδὲ μὲν οἶνον τε νέον καὶ ὀπωρινὸν ὄμβρον,
 Καὶ χειμῶν ἐπὶ πόντον νότοιο τε δεινὰς ἀήτας,
 ὅς τ' ὤρειν θαλάσσαν ὁμαρτήσας διὸς ὄμβρον
 Πολλῶ ὀπωρινῶ, χαλεπὸν δέ τε πόντον ἔθηκεν.
 ἄλλος δ' εἰαρινὸς πέλεται πλόος ἀνθρώποισιν.
 Ἡμος δὲ πρῶτον, ὅσοντ' ἐπιβάσσει κερῶν καὶ
 ἰχθυῶν ἐποίησεν, τόσον πέταλ' ἀνδρῶν φανείν,
 Ερ κέρδιον ἀκροτάτη, τότε δ' ἄμβατος ὅστις θάλασσαν
 εἰαρινὸς δ' ἔτος πέλετ' πλόος, ὃ μὴ ἔγωγε (σα.
 αἰνῆμ'. ὃ γὰρ ἐμῶ θυμῶ κεχαρισμένος ὅστις
 Ἀρπακτὴρ, χαλεπῶς κε φύγοις λιανὸν. ἀλλὰ νῦν καὶ
 ἀνθρώποι ῥέζουσιν αἰδοφείησι νόοιο. (τὰς
 χρήματα γὰρ ψυχὴν πέλετ' ἐσθλοῖσι βροτοῖσι.
 Δανὸν δ' ὅστις θανέει μετὰ κύμασιν. ἀλλὰ σ' ἀνώγα
 φράζεσθ' τὰ δ' ἐπ' ἅπαντα μετὰ φρεσὶν, ὥς σ' ἀγορεύω,
 Μηδ' ἐνὶ νηυσὶν ἅπαντα εἶον κούρησι πῖθεσθ'.
 Ἄλλὰ πλεῶν λείπειν, τὰ δὲ μέγιστα φορτίζεισθ'.
 Δεινὸν γὰρ πόντος μετὰ κύμασι πῆματι κύρχει.
 Δεινὸν δ' εἰ καὶ ἐφ' ἅμαξαν ὑπερβίον ἄχθος αἰέρας,
 Ἄξονα λιανὰ ξαῖς, τὰ δὲ φορτὴν ἁμαυρωθείη.

Μέτρα

Μέτρα φυλάσσειν, καιρὸς δ' οὐκ ἅσιμ' ἀρίστος.
Ωραῖος δὲ γυναικὰ τέον ποτὶ οἶκον ἄγεσθαι,
μήτε φηκόντων ἐτέρω μάλα πολλ' ἀπολείπων,
μήτ' ἐπιθείς μάλα πολλὰ, γάμος δ' ἐστὶ βίος ὅ-
τ' ἡ δὲ γυνὴ τέτορ' ἠβῶν, πέμπω ἢ γαμοῖτο. (ὅς.
Παρθενικῶ ἢ γαμεῖν, ὥς κ' ἠθεα κεδνὰ διδάξῃς.
Τὴν δὲ μάλισα γαμεῖν ἢ ὡς σέθεν ἐγγυθὶ ναίει.
Πάντα μάλ' ἀμφὶς ἰδὼν μὴ γέτοσι χαρμάτα γῆ
οὐ μ' γὰρ τοι γυναικὸς ἀνὴρ λήϊζετ' ἀμφὶ) (μὴς.
Τῆς ἀγαθῆς, τ' δ' αὖτε κακῆς ὁρίγιον ἄλλο,
Δειπνολόχης, ἢ γ' ἀνδρα καὶ ἰφθιμόν πορ' εὐόντα
εὖναι ἄτορ διαλοῦ, ὅτ' ὡμῶ γῆραι δ' ὄκει.
Εὖ δ' ὅπιν ἀθανάτων μακάρων πεφυλαγμένος
μηδὲ κασιγνήτω ἴσον ποιεῖς ἐταῖρον. (εἰν.
Εἰ δὲ κε ποιήσῃς, μὴ μιν πρὸτόρος κακὸν ἔρξῃς,
μηδὲ ψεύδεσσιν γλώσσης χάριν. εἰ δ' ἐκερ' ἄρχῃ,
ἢ ἡ ἐπὶ εἰπὼν ἀποθύμιον ἢ καὶ ἔρξας,
Δὶς τότ' ἀπὸ τίνυνδ' ἐμνημόνους. εἰ δὲ κερ' αὖθις
ἠγῇτ' ὅτε φιλότῃα, δίκην δ' ἐθέλῃσι πᾶσαρχῃν,
Δέξασθ' (δαιμόνιος τι ἀνὴρ φίλον ἄλλοτε ἄλλον
Ποιεῖται) σὲ ἢ μὴ τι νόον κατελεγχέτω εἶδος.
Μηδὲ πολύξεινον, μηδ' ἄξεινον καλέεσθαι.
Μηδὲ κακῶν ἐταῖρον, μηδ' ἐσθλῶν νεικεσῆρα.
Μηδὲ ποτ' ἐλομένῳ πένιῳ θυμοφθόρ) ἀνδρὶ
Τέτλαθ' ὀνείδιζεν μακάρων δόσιμ' αἶν' εὐόντων.
Γλώσσης

Hinc modum ama, bonaq; in re occasio praeualet omni.

Iunge tibi uxorem dum firmus adhuc uigor adsit,
Annos quum numeras ter denos, plusue minusue,
Aptum est coniugium: decimo sed foemina quarto
Anno pubescit, nubat mox deinde sequenti.
Virginem, ut instituas laudatis moribus, opta,
Vicinamq; tibi prae cunctis delige sponsam.
Sis tamen hic cautus, ne te uicinia ludat,
Nil uxore uiro melius contingit honesta,
Nilq; mala peius, tali quae uiuere laute
Clam solet: haec quamuis ualidum sine torre maritum
Vrit & exiccat, citiusq; senescere cogit.
Sedulus obserua curam, cultumq; deorum.
Dilige post fratrem socium: quod si parem amorem
Esse uelis, socius ne ledatur prior abs te,
Neue illi fictum tua lingua ostendat amorem.
Si dicto incipiat prior ille aut ledere facto,
Tunc memor esto, eademq; illi cum foenore redde.
Rursus amicitiam ueterem obseruare uolentem,
Atq; pati poenas uiolati foederis a se,
Suscipe (nam miser est crebro qui mutat amicos)
Nec tua post unquam facies prae se ferat iram.
Ne multos, neu rursus habeas nullos tibi amicos,
Prauos euitato, bonis noli esse molestus,
Paupertatis inops nunquam grauis audiat ex te
Proprobrium, nam dos est numinis illa potentis.

Lingua

Lingua bonum eximium est homini, si pauca loquatur,
Siq; modum conseruet, inest tum magna uenustas.
Si probris laceres, laceraberis illico peius.
Publica quum celebrat populus conuiuia, conser
Accedens aliquid tecum, nec sordidus esto,
Pro sumptu exiguo redit ad te magna uoluptas.
Mane Ioui ac reliquis superis libare caueto
Illotis manibus, Dij sordida sacra recusant.
Ad faciem solis conuersus meiere noli,
Sed quando occubuit, donec fuerit nouus ortus.
Atq; quibus sis cunq; locis, facere inter eundum.
Detectus uē caue, nam Dijs sacræ quoq; noctes.
Vir pius ac dextro donatus pectore, meiet
Siue sedens, siue admoto stans corpore sepi.
Res fuit in thalamo chara cum coniuge, Vestæ
Tum tibi polluto caue ne peragantur honores,
Nec ueneri cœna funeri incumbere reuersus,
Verum epulis surgens lætis lautisq; deorum.
Ne fluuios pedibus calcaueris usq; fluentes,
Ni prius afficiens exores pulchra fluentia,
Ac manuum sordes in aqua purgaueris antè.
Qui fluuium impurus nullum calcare ueretur,
Hunc superi oderunt, ac post mala plurima sentit.
Symposio in celebri, præsentes sunt ubi diui,
Ne refeces unguis cultello à sorde repurgans,

Γλώσσης τοι θεσπεύς γν' ἀνθρώποισι μ' ἀρίσθ'
φειδωλῆς, πλείη δὲ χάρις ἤν' ἡ μέτρον ἰούσης.
Εἰ δ' ἡ καὶ ἡμῶν εἴποις, τάχα κ' αὐτὸς μείζον ἀκῶσαις.
Μηδὲ πολυξείνῳ δαιτὶ δ' ὑπὸ σπέρματος εἶν,
Ἐκ κοῖνου πλείη δὲ χάρις, διαπάνη τ' ὀλιγίστη.
Μηδ' ἐποτ' ὅς ποῦς δ' ἡ λείβειν αἶθοπα οἶνον
Χορσίην ἀνὶ πῆλοισι, μηδ' ἄλλοις ἀθανάτοισιν.
Οὐ γάρ τοι γε κλύουσιν, ἀποπύουσι δ' ἐτ' ἀράς.
Μηδ' αὐτ' ἡλείοιο τετραμυλὶ θ' ὀρθὸς ὀμιχλῆν,
Αὐτὰρ ἐπεὶ κε δύνῃ μεμνημένος ἐς τ' ἀνιόντα.
Μήτ' γν' ὁδῶ μήτ' ἐκτὸς ὁδοῦ προβάδην εὐρήσης.
Μηδ' ἀργυμνωθεὶς, μακαρῶν τοι νύκτες ἔασι.
Ἐξόμλος δ' ὅ γε θεὸς ἀνὴρ πεπνυμένος εἶδώς,
Ἦ ὅ γε πρὸς τοῖχον πελάσας θυορκέος αὐλῆς.
Μηδ' αἰδοῖα γονῇ πεπαλαγμένος ἐνδοθεὶ οἴκῳ
Ἔσιν ἐμπελαδὸν παραφαινέμεν, ἀλλ' ἀλέαδαι.
Μηδ' ἀρ' ὅσφ' ἡμοιο τάφῳ ἀπονόσσαντα
Σπέρμαίνην γυνεὴν, ἀλλ' ἀθανάτων ἀρ' δαιμόν.
Μηδ' ἐποτ' ἀναδῶν ποταμῶν καλλιέρροον ὕδαρ
Ποσσὶ πόρῳ, πρὶν γ' ὄξυϊδῶν ἐς καλὰ ρέεθρα,
Χεῖρας νιψάμεν θ' πολὺκράτῳ ὕδατι λουκῶ.
Ὅς ποταμὸν διαβῆ κακότητι δὲ χεῖρας ἀνιπτός,
Τῷ δὲ θεοὶ νημεσῶσι, καὶ ἄλγεα δ' ὤκαν ὀπίσσω.
Μηδ' ἀρ' πρηντόζοιο θεῶν ἐνὶ διατὶ θαλεῖν,
Αὐτὸν ἀρ' χλωροῦ τάρμενιν αἶθωνι σισληῶν.

Ε

Μηδ'

Μηδ' ἐπὶ οἶνοχόῳ τιθέμεν κρητῆρα ὅτ' ὑπὲρ θῆν
 Πινόντων, ὅλον γὰρ ἐπ' αὐτῷ μοῖρα τέτυκται.
 Μηδὲ δόμον ποῖον ἀνεπίξετον καταλείπειν,
 Μὴ τι ἐφεξομένη κρώσῃ λακέρυζα κορώνη.
 Μηδ' ἀπὸ χυθροπόδων ἀνεπὶ ῥέκτων ἀνελόντα
 ἔειπεν, μηδὲ λόεσσιν, ἐπεὶ καὶ τοῖς γνὶ ποιμή.
 Μηδ' ἐπ' ἀκινήτοισι καθίζειν, ὅτ' ἀμεινον.
 Παῖδα δ' υἱοδὲκταῖον, ὅτ' ἀνὴρ ἀνῆνορα ποιεῖ,
 Μηδὲ θυωδὲκ ἀμνηνον, ἵσον κ' ὅτ' ὄφρ' τέτυκται.
 Μηδὲ γυναικίῳ λυθρῷ χροῖα φαιδρυνέει
 Ἀνέρα, λουγαλέν γὰρ ὡς χρόνον ἐς ὑδὴ καὶ τοῖ
 Ποιμή. μηδ' ἰδροῖσι ἐπ' αἰθρομένοισι κυρήσας
 Μωμόειν αἰδιδίηλα, θεὸς τοι καὶ τὰ νεμεσσῶ.
 Μηδὲ ποτ' γνὶ πλοχῶν ποταμῶν ἄλαδε περσεόντ'
 Μηδ' ὡς κρῖνων ὄρεϊν, μάλα δ' ὀζαλέαδιν,
 Μηδ' ὡς ἀποψύχην. τὸ γὰρ ὅτ' τοι λώϊον ὄξιν
 ὦσιν ἔρδιην. δ' ἐνὶ δὲ βροτ' ἔπαλδ' ὄνο φήμι.
 Φήμη γὰρ τε κακὴ πέλεται, καὶ φημὶ μὲν αἶραι
 Ρεία μάλ', ἀργαλέην ὃ φέρην, χαλεπὴν δ' ἀκρθεῖν.
 Φήμη δ' ὅτις πάμπαν ἀπόλλυι, ἢ ἢ ναυπολλοῖ
 Λαοὶ φημίζουσι, θεὸς νύ τις ὄξιν κ' αὐτή.

Η Μ Ε Ρ Α Ι.

Ημας δ' ἐκ Διόθῃν πεφυλαγμένους δὲ καὶ μοῖρα
 Περφραδέμεν δ' μώεσι, βίη καὶ δαμνὸς ἀρίστου
 ἔργα τ'

Nec cratera super potantum pone lagenam;
Qui facit, eueniet mors illi cruda repente.
Aedificansq; domum ne linquito semiparatam;
Ne sedeat clamosa super cornicula cantans.
Neu comede ex illa quæ non benedicta patella est;
Néue laues, quoniam factis quoq; poena stat illis.
Ne puerum, seu sit natus ter quatuor annos,
Seu totidem menses, educas molliter inq;
Delicijs, siquidem nil uiribus officit æque.
Néue ad balneum, ubi muliebris turba lauatur;
Vir lotum uenias, nam poena grauis quoq; tali
Euenit: aut ueniens superis ubi Dijs sacra fiunt,
Ne culpes ea, quippe Dei hinc accenditur ira.
Præcipue hoc caueas, uel fluminum in ostia, cursu
In mare quæ properant, uel in ipsos mingere fontes,
Néue aluum exoneres, nam non est utile factu.
Sedulus ac hominum famam uitato molestam,
Ingens fama malum, facilisq; illius origo est,
Perfertur grauè, & orta semel deponitur ægrè:
Illa etenim prorsus nequit euanescere fama,
Vndiq; quam uulgus spargit, quoniam quoq; diua est.

HESIODI DIES.

Rite dies seruans, quæ sunt Ioue patre creatæ;
Optima dic seruis quod sit tricesima mensis,

E 2 Ac

Ac opera inspicere, ac dimensum diuidere illis,
Qua solet & populus tractare forensia iura.
A magno Ioue principium est & origo diebus.
Prima dies sacra est, tum quarta & septima sacra,
Nanq; hac Latona genitus perhibetur Apollo.
Octaua & lunæ crescentis nona putantur
Esse bonæ, quæuis opera atq; negocia obire.
Laudantur quoq; post decimam prima atq; secunda,
Scito tamen quod sit longe hæc præstantior illa.
Hac tondæ pecudes, lætam illa demetæ frugem.
Pendula & hac tenuis connectit aranea telas,
Quod sit plena dies, formicæq; rodit aceruum,
Illæ exordiri telam mihi fœmina curet.
Tertia post decimam infelix conspergere cultum
Semine agrum, præstat tamen optima robora plantis.
Sexta super decimam teneris asperrima plantis,
Apta mari gignendo, sed non apta puellæ
Gignendæ primum, nec eam tum nubere præstat.
Sextaq; præcedens gignendæ inimica puellæ est,
Apta hœdis ouiumq; uiris excindere testes,
Et pecudum stabulum communire undiq; septo,
Dandis apta uiris, & amat conuicia, falsa
Verba loqui, clàm sermones serere inter amantes.
Mensis at octaua castres caprumq; bouemq;
Luce duodecima mulis castratio fiat.

Sed

Ἔργα τ' ἐποπιδύειν, ἡ δ' ἄρμαλινὸν διατίκαδι,
 εὖ τ' αὖ ἀλκιδείῳ λαοὶ κείνοντες ἄγωσι.
 Αἱ δὲ γὰρ ἡμέραι εἰσὶ διὸς παρὰ μητιόγντ'.
 Πρῶτον γὰρ τετραὶ τε καὶ ἐβδόμη ἰορὸν ἡμᾶρ.
 Τῇ γὰρ Ἀπόλλωνα χρυσάερα γείνατο Λητώ.
 Οὐδωδάτη ἢ γνῶται τε δινύω γε μὴν ἡμᾶτα μινῶς
 ἔξοχ' ἀξιομύλοιο, βροτήσια δ' ἔργα πώλεσθαι.
 Εὐδαικάτη ἢ δινωδεκάτη τ' ἄμφω γε μὴν ἑδλαί,
 ἡ δὲ δινωδεκάτη τ' γνῶδεκάτης μέγ' ἀμείνων.
 Ἡ μὲν οἷς πείκην, ἡ δὲ δύνφρονα καρπὸν ἀμᾶσθαι.
 Τῇ γὰρ τοῖν νῦν ἡμᾶτ' ἀδριπτότητ' ἀραχνης
 ἡματ' ἐκ πλείσθ, ὅτε τ' ἰδρὶς σωρὸν ἀμᾶται.
 Τῇ δὲ ἰορὸν σῆσαι το γυνή, πωβάλοι τό, τε δ' ἔργον.
 Μινῶς δ' ἰσαμίνος τρισκαδεκάτῳ ἀλειαδοι,
 Σπέρματος ἀρξάδι, φυτὰ δὲ γυνήρεψαδι ἀρίσκη.
 Ἐκτὴ δὲ ἡ μέση μάλ' ἀσύμφορός ὅστι φυτοῖσι.
 Ἀνδρογόνος τ' ἀγαθὴ, κέρη δ' ὁ σύμφορός ὅστιν,
 οὔτε γηνῶδι πρῶτ', ὅτ' ἄρ γάμος ἀντιβολῆσαι,
 οὔδ' ἐμὴν ἢ πρῶτῃ ἔκτῃ κέρη τε γηνῶσαι
 Ἄρμινος, ἀλλ' εἰφὸς τάμνειν ἔωα μήλων,
 Σηκόρ τ' ἀμφιβαλεῖν ποιμνήϊον ἢ πτορ ἡμᾶρ.
 Ἐδλή δὲ ἀνδρογόνος, Φελίφ δ' ἔτε κέρτομα βάζαν,
 Ὑδύλεα δ' αἰμυλίδος τε λόγος ἑρευθίδος τ' ὀαει-
 μινός δὲ οὐδωδάτη κάπρ) ἔβρ ἐρίμνηορ (σμός.
 Ταμνίμιν, ὁρῆας ἢ δινωδεκάτη ταλαοργούς.

Εἰκάδι δ' ὄν' μεγάλη πλέω ἡμεῖς ἴσμεν φάτα
 Γεῖναδ', μάλα γάρ τε νόον πεπνυκασμένους ὄξιν·
 Εὐδλή δ' ἀνδρὸς γόν' ὅδε κ' ἀτρεκέλιος δέ τε τέραις
 Μέσση. τῇ δέ τε μήλα κ' εἰλίποδας ἑλικας βῆς,
 Καὶ κῶα καρχαρόδοντα, ὅδε δ' ἔρπας τελαοργὸς
 Περικλῆος ὡδὶ χεῖρα λυθείς. πεφύλαξο δὲ θυμῷ
 Τετραδ' ἀλόν' ἔχων, φθίνοντός θ' ἱσχυμένον τε
 Αλγέα θυμοβορεῖν μάλα τοι τετελευμένον ἡμάρ.
 Εἰ δὲ τέταρτη μὲν ὁ ἀγέδαι δ' ὅδε οἶνον ἀνοίξω,
 Οἶον δὲ κείνας οἷ' ἐπ' ὄργματι τότ' ἄριστοι
 Περικλῆος δ' ὁδὸς ἀγέδαι, ἐπεὶ χαλεπαί τε κ' αἰνὰ.
 Εἰ πεμπτῇ γ' ὅδε φασὶν εἰναι ἀμυπολόων
 Ὀρεῖον ἱνυμένους, τ' ὄρις τέκε τῶν ἐπιόρων.
 Μέσση δ' ἐβδμήτη δ' ἡμῶν ὅδε ἰδὸν ἀκτῶν,
 Εὐ μὲν ὅδε πηδύοντα εὐβοχάλας ὄν' ἄλῳ
 Βάλλω, ὑλοτόμον τε ταμῆν θαλαμῆα δ' ἔρπας,
 Νῆα τε ξύλα πολλὰ, τὰ τ' ἀρ' ἔμνα νηυσὶ πέλων
 Τέραι δ' ὁ ἀρχαῖς νῆας τῶν γυναιδ' ἀρ' αἰνὰς. (ταῖς)
 Εἰνὰς δ' ἡ μέσση ἐπιστρίβει λαλῶν ἡμάρ.
 Πρωτίην δ' εἰνὰς πάντ' ἀπ' ἡμῶν ἀνθρώποισι,
 Εὐδλή μ' γὰρ τ' ἡδὲ φυτῶν ἡδὲ γῆρας.
 Ἀνέει τ' ἡδὲ γυναικί, κ' ὅδε ποτὲ πάγκρατον ἡμάρ.
 Παῦροι δ' αὐτ' ἴσμεν ἱσμενάδαι μὲν δὲ αἰνὰς
 Ἀρξάδα τε πῖθον, ὅδε δ' ἔρπας ἀνχρῆα θείναι
 Βασίλειος ἡμιόνοισι ὅδε ἱπποῖς ὡκυπρόδεσσι,

Sed quum uicenus lunæ iam uoluitur orbis,
Vir tibi nascetur prudens & ad omnia dexter.
Dandis apta uiris decima est: hinc quarta puellæ
Blanda fauet, pecora hac curuq; boues pede cuntes
Et celeres catulos, mulosq; operum patientes
Imposita cicurato manu: uitare memento
Quartam iam medijs, tum quartam deficientis
Mensis, nanq; animum tum curæ mille remordent.
In quarta prima uxorem tibi ducito charam,
Auguria obseruans, quæ sunt dexterrima tædis.
In primis quintas fuge pestiferasq; grauesq;
His etenim Eumenides terramq; homines pererrant.
Suppliciumq; ferunt periuria falsa locutis.
Septima post decimam felix Cerealia dona
Area in æquata recte, terere atq; flagellis
Excitere: ad thalamum faber hac tibi ligna secato,
Tum quoq; materiam fabricandis nauibus aptam,
Incipias quarta naues sarcire uetustas.
Iam non æ mediæ pars uespertina probatur,
Ac homini innocua est, quæ nona est ordine primo,
Confert & plantis, tum foemellisq; uirisq;
Gignendis simul est felix, nec inutilis unquam est.
Sed latet hoc multos, quod sit penultima mensis
Optima, seu referare uelis uas, seu iuga dura
Bobusq; & mulis & equis annectere collo,

Seu tibi si placeat nauem deducere in altum,
Nanq; datum paucis discrimen noscere uerum.
Vasa aperi decima quarta, nam præ omnibus hæc est
Sacra dies, post uicenam, quæ solis ad ortum
Est bona, ad occasum mala, laudant pauci alias hinc,
Iamq; dies aliæ felices atq; benignæ,
Contrà aliæ ancipites, sunt & uirtute carentes,
Et laudant alias alij, est cognitio paucis.
Sæua nouerca dies nunc est, nunc mater amica.
Is felix ac prosper aget, qui hæc omnia seruans,
Sic uitam instituat, Dijs inculpabilis ut sit,
Auguria obseruans nec quicquam spernere tentans.

HESIODI OPERVM ET
DIERVM FINIS.

Νῆα πολυκλήϊδα θοὴν εἰς οἶνοπα πόντον
Εἰρύμλαι, παῦροι δὲ τ' ἀληθέα κικλήσκουσιν.
Τεβάρδι δ' οἶγε πίθον, πόδι πάντων ἰδρὸν ἡμᾶρ
Μέσση, παῦροι ἢ αὐτὲ μετ' εἰκάδα μνὸς ἀρίστη
Ἥδ' ὡς γινομένης, ἐπιδείλα δ' ὄσι χερείων.
Αἱ δὲ ἤμέραι εἰσὶν ἐπιχθονίοις μὲν ὄνειαρ,
Αἱ δ' ἄλλαι μετὰ δρυποῖ, ἀκήροιο ὅτι φέρσσαι.
Ἄλλος δ' ἀλλοίῳ αἰνῇ, παῦροι δὲ τ' ἴσασιν.
Ἄλλοτε μήτηρ πέλει ἡμέρη, ἄλλοτε μήτηρ.
Τάων ὕδαίμων τε ὁ ὄλβιος, ὅς τ' ἅπαντα
Εἰδὼς, ἐργάζεται ἀναιπίος ἀθανάτοισιν,
Ὅρνιθας κείνων καὶ ἑπὶ βασιῆας ἀλείνων.

Ἡσιόδ' ἔργων καὶ ἡμῶν τέλος.